

1 § Meddelande om ändring i kammarens sammanträdesplan

Förste vice talmannen meddelade att *måndagen den 14 april kl. 12.00* skulle interpellationssvar utgå.

2 § Anmälan om subsidiaritetsprövning

Förste vice talmannen anmälde att utdrag ur prot. 2013/14:31 för torsdagen den 10 april i ärende om subsidiaritetsprövning av EU-förslag hade kommit in från miljö- och jordbruksutskottet.

3 § Anmälan om fördröjda svar på interpellationer

Följande skrivelser hade kommit in:

Interpellation 2013/14:390

Till riksdagen

Interpellation 2013/14:390 Inbördeskriget i Syrien och destabiliseringen av läget i Mellanöstern
av Amineh Kakabaveh (V)

Interpellationen kommer inte att hinna besvaras inom föreskriven tid.

Skälet till dröjsmålet är resor.

Stockholm den 10 april 2014

Utrikesdepartementet

Carl Bildt (M)

Enligt uppdrag

Fredrik Jörgensen

Expeditionschef

Interpellation 2013/14:391

Till riksdagen

Interpellation 2013/14:391 Rymdbolaget och svensk utrikespolitik
av Peter Rådberg (MP)

Interpellationen kommer inte att hinna besvaras inom föreskriven tid.

Prot. 2013/14:100
11 april

Skälet till dröjsmålet är resor.
Stockholm den 10 april 2014
Utrikesdepartementet
Carl Bildt (M)
Enligt uppdrag
Fredrik Jörgensen
Expeditionschef

Interpellation 2013/14:408

Till riksdagen

Interpellation 2013/14:408 Lagförslag som legitimerar pedofili och våldtäkt mot barn i Irak
av Amineh Kakabaveh (V)

Interpellationen kommer inte att hinna besvaras inom föreskriven tid.

Skälet till dröjsmålet är resor.
Stockholm den 10 april 2014
Utrikesdepartementet
Carl Bildt (M)
Enligt uppdrag
Fredrik Jörgensen
Expeditionschef

4 § Ärenden för hänvisning till utskott

Följande dokument hänvisades till utskott:
Proposition
2013/14:220 till utbildningsutskottet

Motioner
2013/14:So18–So20 till socialutskottet
2013/14:A9 och A10 till arbetsmarknadsutskottet

*Svar på
interpellationer*

5 § Svar på interpellation 2013/14:399 om frihandelsavtalet TTIP och företags möjlighet att stämma stater

Anf. 1 Statsrådet EWA BJÖRLING (M):

Fru talman! Jonas Sjöstedt har frågat utrikesministern hur han ställer sig till att inkludera en mekanism för tvistlösning mellan stat och investerare, så kallad ISDS-mekanism, i ett frihandels- och investeringsavtal mellan EU och USA, det vill säga i TTIP-avtalet. Arbetet inom regeringen är så fördelat att det är jag som ska svara på interpellationen.

Inledningsvis vill jag tacka Jonas Sjöstedt för att han berör de viktiga pågående förhandlingarna om TTIP-avtalet. Avtalet som nu förhandlas mellan EU och USA, världens två största ekonomier, har en betydande potential för tillväxt och jobbskapande på båda sidor om Atlanten. USA är Sveriges viktigaste exportmarknad utanför Europa, vilket ger ett exempel på varför TTIP är särskilt viktigt för Sverige.

Det är positivt att avtalsförhandlingarna inbegriper investeringar, eftersom de utgör en vital del i den globala ekonomin. Tydliga och transparenta regler för utlandsinvesteringar gynnar ett öppet investeringsklimat, vilket i sin tur är bra för tillväxt och utveckling.

Investeringsskyddsregler och ISDS syftar till att förhindra att stater utsätter investerare för diskriminerande och oskäligen behandling. Det skapar förutsebarhet och underlättar inte sällan betydelsefulla investeringsbeslut.

Jag har varit tydlig med att investeringsreglerna i TTIP inte ska begränsa vår demokrati. Jag stöder därför EU:s strävan att söka rätt balans mellan investeringsskydd och staters rätt att lagstifta genom ett modernt system för investeringsskydd och ISDS.

Detta är bakgrunden till EU-kommissionens nyligen inledda offentliga konsultation kring investeringsskydd i TTIP. I denna inbjuds alla intressenter i EU att inkomma med synpunkter. Regeringen stöder detta initiativ, vilket visar på öppenhet kring frågan, och jag hoppas på ett aktivt deltagande i konsultationerna även här i Sverige.

TTIP är det viktigaste bilaterala frihandels- och investeringsavtalet som EU någonsin har förhandlat. I en tid då världsekonomin fortsatt brottas med sviterna av de senaste årens kriser är det angeläget att TTIP blir så ambitiöst och heltäckande som möjligt, utan att vi för den delen gör avkall på de höga krav vi har inom andra områden såsom miljö och hälsa.

Jag välkomnar en fortsatt konstruktiv dialog med Jonas Sjöstedt och andra aktörer om denna så betydelsefulla fråga för Sveriges välbefinnande.

Anf. 2 JONAS SJÖSTEDT (V):

Fru talman! Jag tackar handelsministern för svaret.

Det här avtalet är någonting som går långt utöver ett frihandelsavtal. Hade det enbart handlat om att ta bort tullar, då hade det inte varit särskilt kontroversiellt. Jag har själv röstat för många sådana avtal under min tid i EU-parlamentet.

Men här handlar det om att ha en långtgående harmonisering av lagstiftningen i två ekonomier. Man kan fundera över vad det innebär, till exempel för skillnaderna i jordbruk, för användningen av hormoner och antibiotika.

Den enskilt viktigaste och mest kontroversiella delen av det föreslagna avtalet är dock det som man kallar för ett investeringsskydd. Det innebär i praktiken att ställa företagets vinster över demokratiska beslut. Med en sådan mekanism ger man storföretag en möjlighet att överpröva demokratiska beslut, om de inskränker deras vinster. Det kan vi sedan inte säga så mycket om, för dessa beslut gäller oss som land.

Om vi inför lagar för bättre välfärd och bättre miljö kan ett storföretag ta oss till en sorts domstol. Det finns inga rättsliga argument för detta. Vi är rättsstater i EU, och i USA finns det redan ett rättsligt skydd mot till exempel expropriering. Här handlar det om att ytterligare stärka företagets makt.

Det här är regeringen för. Vänsterpartiet är emot det. EU-parlamentet avgör frågan. En röst på Vänsterpartiet i EU-parlamentsvalet är en röst mot varje sådan här mekanism i avtalet.

Vad kan detta innebära i praktiken? Det finns liknande mekanismer i andra avtal, och vi ser vad det innebär. Tobaksföretaget Philip Morris stämmer Uruguay för att man inför varningstexter på cigarettpaket. Gruvbolaget Long Pine stämmer Quebec därför att Quebec vill förbjuda frackning, en mycket miljöfarlig metod för utvinning av fossila bränslen. Svenska Vattenfall – skamligt nog – stämmer Tyskland därför att den tyska staten vill avveckla kärnkraften. Det holländska försäkringsbolaget Achmea stämmer och vinner över Slovakien därför att Slovakien har infört en bättre sjukförsäkring för sina medborgare, och då minskar bolagets vinstmöjligheter.

Det är fullständigt orimligt att företag ska kunna stämma stater för att man vill göra livet bättre för sina medborgare. Det är att direkt ställa företags snöda vinstintressen över demokratiska beslut. Det är någonting som vi inte kan acceptera.

Nu växer motståndet mot investerarskyddet i avtalet. Tyskland – EU:s viktigaste land – har gått ut och sagt att man vill lyfta ut den här delen ur avtalet, medan Sveriges regering försvarar den. De tre största fackliga centralorganisationerna i Sverige, LO, TCO och Saco, har gemensamt uttryckt sin skepsis mot ett investeringsskydd, men regeringen arbetar vidare för att skriva in företagets rätt till vinster över demokratin.

Vad kan detta innebära för Sverige? Det kan till exempel innebära att när vi har vunnit valet i september och förbjuder privata vinster i välfärden kan de amerikanska riskkapitalisterna i KKR – som äger det som tidigare hette Carema men som bytte namn till Vardaga efter diverse vårdskandaler – stämma oss ifall vi minskar deras vinster. Och det gör vi ju om vi tar bort vinster i välfärden.

Jag vill inte att någon ska kunna överpröva vår rätt att ha en välfärd som i första hand är till för medborgarna i Sverige och inte för vinstintresset.

Mina frågor till handelsministern är:

Tycker handelsministern att det var rimligt att ett nederländskt försäkringsbolag kunde vinna en rättstvist mot Slovakien, därför att landet gav sina medborgare en bättre sjukförsäkring?

Tycker handelsministern att det är rimligt riskkapitalisterna i KKR i New York, som lever på att svenska undersköterskor får springa snabbare i korridorerna, ska kunna stämma oss när vi vill ha en välfärd där varje skattekrona går till äldre och barn, och ingenting går till riskkapitalister?

Anf. 3 JENS HOLM (V):

Fru talman! Jag vill börja med att tacka Jonas Sjöstedt för att han har väckt denna väldigt viktiga fråga i sin interpellation.

Frihandelsavtalet TTIP mellan USA och EU handlar ju, som Jonas Sjöstedt tog upp, inte bara om att man ska underlätta handeln mellan de två största ekonomierna i världen. Vi från Vänsterpartiet har absolut inget emot att man handlar av varandra; tvärtom kan det vara väldigt bra att det sprids teknik och att man kan köpa en vara som produceras billigare på ett annat ställe.

Men det här handlar ju om huruvida frihandeln ska vara överordnad andra viktiga värderingar i vårt land, i USA och i Europa.

Vi har debatterat detta tidigare i kammaren, Ewa Björling, och det var i november i fjol. Då tog jag och min kollega Kent Persson upp tvistlösningsmekanismen ISDS, precis som Jonas Sjöstedt har tagit upp. Det handlar om att företag kan stämma stater om de uppfattar det som att de har blivit indirekt exproprierade, alltså att staterna har tagit vinster av företagen på det ena eller andra sättet.

Jonas Sjöstedt tog upp några konkreta exempel. Philip Morris har stämt Australien för att de har fattat ett beslut i parlamentet att man bara ska ha vita förpackningar när man säljer cigaretter. Det tycker inte Philip Morris om. Det finns andra exempel på att storföretag har stämt stater för att de har fattat beslut som rör folkhälsa, sociala rättigheter, konsumenträtt och så vidare.

När vi debatterade det här, Ewa Björling, tog du upp statistik om sådana här skiljedomsförfaranden i världen. Du sade att när det blev skiljedomsförfaranden mellan storföretag och stater 2012 vann staterna i 42 procent av fallen. Företagen vann i 31 procent av fallen, och i 27 procent av fallen gjorde man upp genom förlikning.

Då skulle jag vilja fråga dig, Ewa Björling: Tycker du att det känns acceptabelt att i endast 40 procent av fallen vinner stater och att i 60 procent av fallen vinner storföretagen, antingen genom att deras krav går igenom direkt eller genom att staterna måste flytta sig mot storföretagens håll genom så kallad förlikning?

Jag tycker att det här är väldigt skrämmande. Det innebär att när Philip Morris stämmer oss här i Sverige för att vi har hårdare lagstiftning mot cigaretter kanske vi vinner första gången, men när de stora alkoholbolagen stämmer oss för att vi har ett systembolag eller för att vi har restriktioner om marknadsföring av alkohol vinner vi inte. Enligt din statistik vinner vi i bara 40 procent av fallen, fyra gånger av tio.

Jag skulle också vilja ställa en mer principiell fråga: Varför ska vi ha de här skiljedomsförfarandena över huvud taget? Det ligger utanför det ordinarie rättsväsendet. I Sverige skulle det vara handelskammaren som hanterade sådana här saker. Man gör det i total hemlighet. Det finns inte alls samma transparens som det finns i det ordinarie förfarandet. Det kostar extremt mycket pengar, så blotta risken att bli stämd i ett sådant här förfarande kan få stater att inte utöva progressiv politik.

Jag vill veta, Ewa Björling: Vad är det för fel på våra ordinarie domare och domstolar, det ordinarie rättsförfarandet helt enkelt?

Anf. 4 Statsrådet EWA BJÖRLING (M):

Fru talman! Det framgår ganska tydligt att Vänsterpartiet är emot TTIP, om Jonas Sjöstedt menar vad han säger.

Det har ställts många frågor, och jag ska försöka besvara så många som möjligt av dem i detta inlägg.

Till att börja med vill jag säga att jag är medveten om att ISDS debatteras i Tyskland. Det debatteras i flera europeiska länder. Jag var själv i Frankrike i går och i förrgår och träffade representanter från de franska fackföreningsrörelserna tillsammans med LO, TCO och Saco. Det finns många olika tankar. En del är oroliga. Ändå säger man: Vi vill ha ett frihandelsavtal med USA, men vi vill också vänta och se var detta förslag hamnar efter att kommissionen har haft de 90 dagarna när alla medborgare får uttrycka det de själva ser som möjligheter och risker med ISDS.

Jag tycker att det är klokt att vi väntar och ser vad det är för förslag som faktiskt kommer på bordet och därefter kan säga ja eller nej till detta.

Det är också den officiella ståndpunkt som Tyskland har. Vi ska vara medvetna om att Tyskland, precis som alla de andra medlemsstaterna, i det förhandlingsmandat som har getts åt kommissionen har accepterat att ISDS är en del av förhandlingarna. Det är där vi står nu. Deras slutgiltiga position beror naturligtvis på förslaget.

Jag tycker på samma sätt: Vi måste vänta och se var det här kommer att landa.

Sedan tycker jag att vi behöver nyansera bilden lite grann när det gäller ISDS, för det blir en väldigt ensidig, negativ och kategorisk bild på det sätt som Jonas Sjöstedt och Jens Holm uttrycker det. Vi måste hela tiden komma ihåg att det också finns många positiva effekter av investeringar.

Detta är naturligtvis ett skydd för våra svenska företag när de befinner sig i andra länder. Det är viktigt att det finns skydd mot diskriminering, skydd mot expropriation och krav på att behandla investerare rättvist och skäligt. Vi måste också tänka på att vi har investeringsskydd i 66 länder, om jag inte minns fel, där det väldigt sällan har skett att någon har försökt stämma den svenska staten.

I de flesta av våra avtal behöver man någon form av mekanism för att skydda investeringar. Det finns andra länder som vi förhandlar med där detta kanske är ännu viktigare än vad det är med USA, som ändå är en mogen demokrati. Det finns länder som inte ser riktigt likadana ut, och då måste vi verkligen se till att skydda de svenska företagen.

Jag vill ställa frågan: Hur kan ni i Vänsterpartiet, om ni över huvud taget tänker säga ja till TTIP, tänka er att skydda de svenska företagen ute i världen utan någon form av investeringsskyddsmekanism?

Det finns inte heller en ensidig bild av att det är staten eller företaget som vinner eller det sker genom förlikning, precis som Jens Holm tog upp, utan det är en ganska jämn fördelning. Samtidigt ska man inte ställa frågan om detta är rimligt eller ej. Det handlar om att varje enskilt fall ska bedömas för sig och att det bör finnas någon form av skydd för företag. Ni målar bara upp bilden av stora multinationella amerikanska företag som kommer att invadera Sverige. Jag ser det nog lite grann tvärtom också – det handlar om våra svenska företag ute i världen.

Anf. 5 JONAS SJÖSTEDT (V):

Fru talman! Jag tackar handelsministern för hennes kommentarer.

Nej, vi kan inte tänka oss något system där företag får överpröva demokratiska beslut. Företag har inte rätt att underkänna riksdagens beslut i ett tvistlösningsförfarande där vi inte kan påverka utgången. Det handlar om att demokratin är överordnad företags vinster. I den här sortens tvistlösningsmekanismer är det bara företag, enbart företag, som får hävda denna rätt.

Jag tycker att det var fel att Vattenfall stämde Tyskland för att de vill avveckla kärnkraften. De har rätt att avveckla kärnkraften. Det är ingenting som vi ska förhindra.

Om det hade handlat om att ta bort normala handelshinder hade det här varit oproblemiskt. Men det handlar om att ge företagen en rätt över demokratiska beslut.

Vi kommer att rösta nej till TTIP om det innehåller någon som helst sådan här mekanism eller om det innebär att vi kan tvingas försämra lagstiftning vad gäller till exempel folkhälsa eller miljöskydd.

Som handelsministern påpekade var hon i Frankrike i går, och i pressmeddelandet som gick ut från departementet påstod ministern att det finns en stor enighet om det här i Sverige. Nej, det gör det inte. Jag skulle tro att de flesta svenskar tycker att det är helt orimligt och absurt att vi inte ska kunna lagstifta i vårt eget land och lämna över det till en domstol.

De tre stora fackliga organisationerna har allvarliga invändningar när det gäller investeringsskyddet. Ändå fungerar Sverige som den största lobbyisten för storföretagens intressen runt om i världen. Jag menar att det är en fullständig brist på lyhördhet.

Det här kommer att bli en av de viktigaste valfrågorna i valet till EU-parlamentet. Det är alldeles uppenbart att en röst på något av de fyra allianspartierna är en röst på att storföretag ska kunna överpröva demokratiska beslut i Sveriges riksdag. Det är ett oroväckande men tydligt besked.

Varje röst på Vänsterpartiet i valet till EU-parlamentet den 25 maj är en röst på motsatsen.

Det handlar om vår framtid. Det handlar om vår rätt att organisera välfärden som vi vill. Vi vet att miljarder kronor försvinner från svensk äldreomsorg, skola och sjukvård därför att regeringen har släppt fram vinstintresset på bekostnad av den gemensamma välfärden, och man gör allt för att bevara det.

Nu vill man skapa och skriva under ett avtal som ger ägarna till Carema – KKR, några av världens mest aggressiva riskkapitalister – rätten att få det överprövat av en tvistlösningspanel ifall vi vill bestämma att svenska skattepengar ska gå till välfärden i Sverige. Jag tycker att det är fullständigt orimligt.

Det går en direkt linje från undersköterskan som får delade turer och för få arbetskamrater och som inte hinner med sitt jobb på äldreboendet i Sverige till två multimiljardärer som sitter i New York och tjänar miljarder på hennes och andra människors arbete. Och nu vill den svenska regeringen ge dem rätten att stämma oss ifall vi vill att välfärden ska kunna få del av alla de resurser som vi faktiskt betalar. Jag tycker att det är helt orimligt.

Vill man ha bort de privata vinsterna i välfärden bör man rösta på Vänsterpartiet i valet till riksdagen men också i valet till EU-parlamentet för att stoppa ett sådant här avtal.

Fru talman! Jag vill komma tillbaka till mina två frågor som jag ställde till ministern. De är väldigt grundläggande.

Tycker ministern att det var rimligt att ett nederländskt försäkringsbolag, Achmea, kunde stämma den slovakiska staten, vinna rättsfallet och tilldömas ett stort skadestånd för att Slovakien ville ha en bättre sjukförsäkring för sina medborgare? Är det ett rimligt exempel på sådant som ministern vill ska kunna ske på grundval av TTIP?

Tycker ministern att det är rimligt att amerikanska riskkapitalister ska kunna stämma staten Sverige och den svenska demokratin om vi tar bort de privata vinsterna i välfärden?

Anf. 6 JENS HOLM (V):

Fru talman! Jag lyssnade noga på handelsministern när hon svarade mig och Jonas Sjöstedt. Ewa Björling sade att det behövs någon form av mekanism för att skydda investerarna, det vill säga företagen – ofta storföretagen.

Då vill jag upprepa min tidigare fråga till handelsministern, för jag fick inte svar på den. Vad är det för fel på det ordinarie rättsväsendet? Vad är det för fel på alla våra hårt arbetande domare, advokater och jurister och på det rättsväsen vi har i Sverige, som man har i Europa och som man också har i USA? Vi vet att det är effektivt. Det är relativt transparent – vi kan ta del av det som pågår där. Det tolkar lagar. De som inte följer lagen döms, och de som sköter sig frias.

Varför, Ewa Björling, ska vi ha separata domstolar där bara storföretagen får stämma hela stater för att man där har hård lagstiftning och förbjuder till exempel genmodifierade varor, vill skydda djuren och har krav på att de ska ha rätt till ett naturligt beteende, vill fasa ut och förbjuda farliga kemikalier och fattar beslut om att man inte ska ha vinster i välfärden? Det är några konkreta exempel på det scenario som kan uppstå ifall frihandelsavtalet går igenom med specialdomstolar för företagen.

Jag tog upp statistiken som visar att staterna hittills bara har vunnit i fyra fall av tio. Ewa Björling! Jag ställde en konkret fråga: Tycker du att det är tillfredsställande att staterna hittills i de här separata mekanismerna bara har vunnit i fyra fall av tio? Det tycker jag är väldigt oroväckande.

Strategin du anförde, att vi ska vänta och se – varför det? Då blir vi ju överkörda. Vi måste in och påverka aktivt och lyfta ut de här destruktiva sakerna ur avtalet.

Anf. 7 Statsrådet EWA BJÖRLING (M):

Fru talman! Som jag tidigare påpekat är regeringen tydlig med att ISDS inte får inskränka vår demokrati eller vår möjlighet att lagstifta. Staters rätt att lagstifta om allmännyttiga ändamål som miljö och hälsa ska inte urgröpas. Det här är frågor som regeringen tar på stort allvar.

Samtidigt måste också investerare åtnjuta rättssäkerhet. I dag har svenska företag ett undermåligt juridiskt skydd mot diskriminering i exempelvis amerikanska domstolar.

Jag tycker att det är bra. Vi stöder att EU strävar efter att nå rätt balans i TTIP mellan skyddet för investerare och staters rätt att lagstifta. Jag tycker att det är viktigt att lyssna på våra medborgare och se vad det är för förslag som kommer från EU innan vi kategoriskt och ensidigt tar ställning mot någonting på det sätt som Vänsterpartiet gör.

Det visar dessutom att Vänsterpartiet och Socialdemokraterna inte riktigt står på samma sida i detta fall. Då måste jag få fråga: Hur ska ni kunna regera tillsammans om ni mot all förmodan skulle vinna valet i höst? Var ställer ni er om Socialdemokraterna vill ha det här avtalet? Kommer ni fortfarande att vara kategoriskt emot det då?

Jag tycker inte heller att det är en riktigt rättvisande bild som Jens Holm och Jonas Sjöstedt målar upp när vi tittar på exempelvis ameri-

kanska företag som har försökt stämma EU-medlemsstater. Det finns tolv fall med amerikanska företag och nio EU-medlemsstater som i dag har investeringsskyddsavtal med USA. Statistiken visar att det saknas kända fall där en amerikansk investerare har vunnit mot en EU-medlemsstat. Sverige har med 66 olika investeringsskyddsavtal i ISDS och har aldrig varit föremål för en investerares stämning. Mot bakgrund av den statistiken och vår stabila rättstradition får risken att Sverige skulle råka ut för stämningar anses vara relativt begränsad.

Jag vill också kommentera det som Jonas Sjöstedt nämnde i sitt första inlägg om tullarna mellan EU och USA. Även Jens Holm nämnde dem. Det är en myt att de är så låga att det inte skulle finnas något att vinna på att avskaffa dem. Även om de största vinsterna i termer av bnp kommer att komma av att ta bort icke tariffära handelshinder och även om tullarna generellt är låga är ju handeln så enormt stor att det blir betydande summor ändå.

Dessutom finns det på vissa områden stora tulltoppar som vi måste skära ned. Fortfarande i dag får svenska konsumenter betala tull på en rad varor från USA, till exempel bilar som är 10 procent dyrare, cyklar 15 procent, kläder 12 procent och skor 17 procent. Jag tycker att det är orimligt att svenska konsumenter ska behöva betala ibland över 10 procent mer för amerikanska produkter för att någon byråkrat eller politiker någon gång beslutat att gynna enskilda företag på bekostnad av medborgarnas frihet.

Frihandel är inte bara bra för ekonomin; det är också en demokratisk rättighet. Varför Jonas Sjöstedt vill förhindra svenska medborgare från att själva välja vad de ska lägga pengarna på går bortom förstånd för alla som faktiskt värnar medborgarnas frihet att välja själva och styra över sina liv.

Det är samtidigt klargörande att Jonas Sjöstedt bekänner färg om TTIP.

Anf. 8 JONAS SJÖSTEDT (V):

Fru talman! Tack, handelsministern! Hade den här debatten handlat om att ta bort tullar på amerikanska cyklar och skor hade vi inte haft någon debatt, för det hade vi bägge varit för. Men debatten handlar om frågan om amerikanska storföretag ska ha rätt att överpröva demokratiska beslut i Sveriges riksdag, och det är någonting helt annat.

Ministern säger att hon inte är beredd att inskränka våra möjligheter att till exempel förbättra folkhälsan. Samtidigt har jag två gånger upprepat en fråga som handlar om just folkhälsan.

Var det inte precis en sådan klausul som gjorde att ett företag kunde vinna över Slovakien när den staten ville ha just en bättre sjukförsäkring för att få bättre folkhälsa?

Är det inte så att det amerikanska riskkapitalbolaget KKR skulle kunna stämma oss om vi tar bort vinsterna i välfärden för att vi vill ha en bättre välfärd?

Så länge ministern inte ens vill beröra de här sakerna i sina svar är det uppenbart att det inte går att utesluta att så kommer att bli fallet. Bara det räcker som argument för att inte godta ett sådant här avtal.

Fru talman! I grunden handlar det här om demokrati. I svaret skriver ministern att hon stöder EU:s strävan att söka rätt balans mellan investe-

ringsskydd och stater rätt att lagstifta”. Nej, stater rätt att lagstifta är *överordnad* enskilda företags vinstintresse. Det är det som är demokrati – möjligheten att fatta demokratiska beslut. Det är det som inskränks med sådana investeringsskydd som finns i avtalet. Vi ser hur tobaksbolagen använder det. Vi ser hur miljöbusarna på energiområdet använder det. Nu vill högerregeringen i Sverige ge företagen rätt att använda det mot oss genom det här avtalet, och det säger vi nej till.

Det är rätt – Socialdemokraterna är inte tydliga, som vi är. Därför är det bara en röst på Vänsterpartiet i valet till EU-parlamentet som är en säker röst på att vi inte ska få ett sådant här avtal. Jag tror att Socialdemokraterna kommer att tvingas att svänga så småningom, men de är inte där än. Därför är det en vänsterframgång som sätter stopp för TTIP.

Anf. 9 Statsrådet EWA BJÖRLING (M):

Fru talman! Till att börja med vill jag tacka Jonas Sjöstedt och Jens Holm för att de har tagit upp den här viktiga frågan. Att få ett transatlantiskt avtal på plats är en av de viktigaste åtgärderna för ökad export. Ett avtal beräknas kunna öka svensk export till USA med 17 procent eller mer.

Vänsterpartiet talar gärna om välfärden men inte om att det är export och handel som möjliggör välfärdssatsningar. För att maximera vinsterna för det svenska välståndet måste vi helt enkelt fokusera på de avtal som ger störst utväxling för vår utrikeshandel.

USA är Sveriges största exportmarknad utanför Europa. Jonas Sjöstedt och Vänstern vill sannolikt hellre att regeringen skulle verka för handelsavtal med Kuba och Nordkorea, men tyvärr, Jonas Sjöstedt, vi fokuserar på USA, och vi kommer att fortsätta med det för jobbens, tillväxtens och välfärdens skull.

Det bör stå klart för alla i den här kammaren, när nu Jonas Sjöstedt är så tydlig med sin röst i EU-valet, att Vänsterpartiets motstånd inte gäller frihandeln mellan EU och USA, utan Vänsterpartiet är emot frihandel över huvud taget. Vänstern är emot EU, och Vänstern är emot USA.

Överläggningen var härmed avslutad.

6 § Svar på interpellation 2013/14:346 om behovet av fler platser för yrkeshögskoleutbildningar

Anf. 10 Statsrådet MARIA ARNHOLM (FP):

Fru talman! Mats Pertoft har frågat mig om hur jag avser att säkerställa att det finns tillräckligt många studieplatser inom ramen för yrkeshögskolan.

Sedan den borgerliga regeringen tillträdde 2006 har kraftiga förstärkningar skett inom den dåvarande kvalificerade yrkesutbildningen och yrkeshögskolan. Det handlar både om permanenta höjningar och tillfälliga satsningar för att möta den svaga konjunkturutvecklingen. Genom dessa beslut beräknas det 2014 finnas 28 000 årsplatser i yrkeshögskolan. Det är en ökning med 10 000 årsplatser jämfört med den kvalificerade yrkesutbildningen 2006.

Mats Pertoft hänvisar till att det finns ett antal utbildningsanordnare som länge bedrivit utbildningsverksamhet inom ramen för yrkeshögskolan men som i år fått besked om att deras ansökningar inte har godkänts.

Jag vill därför påpeka att syftet med yrkeshögskolan är att den ska erbjuda utbildningar utifrån vad som efterfrågas på arbetsmarknaden. Det innebär att även utbildningar med god kvalitet kan få avslag om andra utbildningar med god kvalitet bedöms som mer angelägna.

Myndigheten för yrkeshögskolan har till uppgift att med stöd av analyser och kontakter med branscher göra denna avvägning. Jag har stor tilltro till att myndigheten utför denna uppgift på ett ändamålsenligt sätt.

Bland annat därför är det min och regeringens övertygelse att yrkeshögskolan fortsatt är och kommer att vara en attraktiv utbildningsform för såväl studerande som företag som efterfrågar kvalificerad yrkeskompetens.

Anf. 11 MATS PERTOFT (MP):

Fru talman! Jag tackar ministern för svaret. Framför allt den sista meningen, att yrkeshögskolan kommer att vara en attraktiv utbildningsform för företag som efterfrågar kvalificerad yrkeskompetens, kan jag till fullo instämma i. Jag hoppas också verkligen att den kommer att besannas. För Miljöpartiet var yrkeshögskolans inrättande ett länge efterlängt beslut.

Det som fick mig att skriva den här interpellationen är något som också nämns i svaret, nämligen att yrkeshögskolan ska ”erbjuda utbildningar utifrån vad som efterfrågas på arbetsmarknaden”. Under våren har jag haft kontakt med ett antal utbildningsanordnare som alla har skapat bra utbildningar som har lett direkt till jobb.

På den utbildning jag först hade kontakt med, nämligen den på Skillebyholm i Järna, var det 19 av 20 som fick jobb direkt efter utbildningen. Sedan har vi byggmästarutbildningen vid Nackademin. Stockholms Byggmästareförening såg sig föranledd att skriva en debattartikel på Brännpunkt, där man uttryckte att man var helt förfärad över att Nackademin hade fått nej, för man var i desperat behov av fler utbildade personer, som skulle ha kunnat få jobb omedelbart. Jag var på Gotland, där vindkraftsutbildningen hade fått nej. Av de hittills utbildade har 18 av 20 fått jobb direkt efter utbildningen.

Detta är utbildningar som skapar jobb. De ger människor möjlighet att komma ut i arbetslivet. De skapar de jobb som vi behöver nu och inte om några år, när vi hoppas att konjunkturen faktiskt har kommit i gång ordentligt. Konjunkturmässigt är det nu vi ska utbilda våra arbetslösa. Det är nu som de kan matchas in på arbetsplatser. Det är det som gör mig oroad.

År 2014 var det 1 185 ansökningar till yrkeshögskolan, men det var bara 380 som beviljades. Också yrkeshögskolan själv säger att man inte kan bevilja alla de utbildningar som man tycker borde komma till stånd. I grunden ligger en total felbedömning från alliansregeringen i budgetsammanhang. Man ger för få platser och för lite medel till yrkeshögskolan. Det är ganska allvarligt i ett läge där det just är den bästa tidpunkten att utbilda folk så att de kan sätta i gång att arbeta i den kommande högkonjunkturen.

Om några år är vi antagligen i en högkonjunktur, och då är det inte lika angeläget, men just nu är det ett gyllene tillfälle. Då misslyckas

alliansregeringen med att skaka fram utbildningsplatser som leder till arbete.

Därför undrar jag: Hur kommer ministern att se till att vi kan matcha dessa människor, som vill jobba, mot arbetsmarknadens behov? De får ju inte den möjligheten. Alliansregeringen nekar dem faktiskt rätten att få utbildning så att de kan komma ut i arbetslivet, och de måste fortsätta vara arbetslösa. Det är ganska allvarligt.

Anf. 12 Statsrådet MARIA ARNHOLM (FP):

Fru talman! Tack, Mats Pertoft, för en viktig och angelägen fråga! Man kan ju definiera misslyckanden på olika sätt. Myndigheten för yrkeshögskolan fördelar nu 10 000 fler platser än vad som var fallet 2006, när alliansregeringen tillträdde. Mot 18 000 platser då ska vi ställa 28 000 platser nu. Det är ett uttryck för att Myndigheten för yrkeshögskolan har blivit en väldigt lyckad satsning. Den bygger på att vi utbildar för jobb.

Jag kan försäkra Mats Pertoft att jag träffar företagare och representanter för regioner och kommuner som alla är väldigt bekymrade över att de inte får de platser de känner att de behöver. Det är ett uttryck för hur yrkeshögskolan var menad att fungera att alla inte får. Det är arbetsmarknadens behov som ska styra, och utifrån det kommer det alltid att vara några som är besvikna. Det ingår i utbildningsformens konstruktion. Jag har svårt att se hur det annars skulle kunna se ut.

Jag känner mig frustrerad över att det inte finns ännu mer resurser. Trots att alliansregeringen satsar 6 miljarder mer på vuxenutbildning än företrädarna gjorde skulle det såklart vara fantastiskt om vi hade ännu mer resurser. Men givet de resurser vi har, har vi gjort en mycket kraftig utbyggnad, och jag är väldigt stolt över yrkeshögskolan.

Jag vill gärna tillägga att det naturligtvis finns en lång rad barnsjukdomar som inte i första hand har att göra med resurstillgången. Det handlar snarare om hur man förhåller sig till utbildningar som är dyra att investera i, som det kostar mycket att bygga upp. Hur ska man få utbildningsanordnare att våga satsa på dem? Hur gör man med yrken som till exempel tandsköterskeyrket, där det finns en ständig efterfrågan?

Dessa och en lång rad andra frågor håller vi nu på att titta på inom Utbildningsdepartementet. En del resultat kommer redan i sommar. En del kommer snarare framåt vintern och våren. Och jag ser framför mig hur vi ska fortsätta att utveckla Myndigheten för yrkeshögskolan och dessa viktiga utbildningar.

Anf. 13 MATS PERTOFT (MP):

Fru talman! Jag blir lite lättad när jag förstår att ministern känner sig frustrerad över bristerna, för det är viktigt. Men vi kan inte hålla på att hela tiden jämföra med hur det var 2006, för snart åtta år sedan. Det handlar om att jämföra med framtiden och jämföra med framtida behov i stället för med hur det var en gång i tiden när någon annan styrde. Det är en sjukdom som den här regeringen verkar ha, att hela tiden tänka på hur det var före 2006. Jag tycker att det är lite länge sedan.

Att man har det som motto att alla inte får har jag svårt att förstå. Meningen är ju att vi maximalt ska matcha de arbetslösa med de jobb som finns, och där har yrkeshögskolan en viktig roll att utbilda.

Det som fick mig att skriva den här interpellationen var att det verkar vara så tydligt att man inte längre ska tillåta karriärbyten. Myndigheten för yrkeshögskolan är väldigt tydlig i sina avslag med att man inte ska byta karriär. Man ska ha ett förflutet i just det område som man vill fortsätta sin utbildning i. Jag tycker att det är ett väldigt märkligt synsätt, för hela det svenska samhället bygger på att vi har maximal flexibilitet för att maximalt kunna matcha rätt personer, med rätt utbildning, med rätt jobb.

Myndigheten för yrkeshögskolan ger ett svar när det gäller alla dessa tre utbildningar. Det handlar alltså om vindkraftstekniker – det är otvivelaktigt en framtidsbransch. Det handlar om byggnadsingenjörer – det är otvivelaktigt en framtidsbransch. Det handlar om en av de gröna näringarnas viktiga bitar: trädgårdsmästare. Man säger att människor måste ha ett förflutet just i dessa branscher i stället för att säga: Ja, man ska kunna byta bransch. Det är väl den flexibiliteten som har gjort den svenska arbetsmarknaden stark? Det handlar om att vi har en möjlighet till individuell flexibilitet och att vi kan byta karriär.

Det är visserligen något som har varit en stor svaghet i hela Alliansens skolpolitik – man har försvarat byten inom gymnasiet. Men på arbetsmarknaden har jag inte märkt en vilja att bygga murar mellan olika utbildningar och mellan olika branscher på det här sättet. Det gör mig väldigt orolig. Därför skulle jag vilja fråga ministern: Stämmer det att man på det här sättet inte längre ska tillåtas att göra karriärbyten i det svenska utbildningssystemet när man ska försöka matcha med rätt jobb?

Anf. 14 Statsrådet MARIA ARNHOLM (FP):

Fru talman! Nu ska jag vara riktigt ärlig och säga att jag inte riktigt förstår vad Mats Pertoft menar. Mats Pertoft tar upp tre utbildningar. Dessa utbildningsanordnare har inte beviljats att nu leverera utbildningar. De kan omöjligt ha fått avslag för att myndigheten är emot karriärbyten.

Jag vill nog påstå att hela den svenska vuxenutbildningen handlar om karriärbyten. Det är därför vi har en historiskt stor satsning på vuxenutbildning, på vuxengymnasium, på yrkesvux och på lärlingsvux. Det är en historiskt stor satsning på den här typen av yrkeshögskoleutbildning.

Det är lite svårt att jämföra med något annat än med hur det var förut. Jag kan hålla med om att det vore bättre om man slapp det, men det är ur det man har presterat som man kan hämta sin legitimitet.

Vi satsar också 3,6 miljarder varje år på folkbildning för att människor i Sverige ska få en andra och en tredje chans. Jag vill nog hävda att det svenska utbildningsväsendet och inte minst vuxenutbildning och folkbildning bygger just på karriärbyten. Och det är kanske en av de saker, förutom världens bästa förskola, som verkligen särskiljer Sverige från många andra länder. Därför vore jag tacksam för ett litet förtydligande på den här punkten.

Anf. 15 MATS PERTOFT (MP):

Fru talman! Jag kan hålla med om stoltheten över det svenska systemet när det gäller både vuxenutbildningen och förskolan.

Vad jag syftar på när det gäller karriärbyten är att Myndigheten för yrkeshögskolan i avslagen när det gäller dessa utbildningar har anfört att det för lite har krävts att man ska ha erfarenhet av dessa branscher. Det är

det jag menar med karriärbyten. Jag menar, precis som ministern sade, att det är viktigt att man kan göra karriärbyten.

Men när det gäller byggnadsingenjörsutbildningen krävs det att man har haft en karriär inom den branschen. När det gäller trädgårdsmästarutbildningen krävs det att man har haft en karriär inom den branschen. Annars beviljas inte den utbildningen. Det är samma sak med vindkraftstekniker.

Då blir jag orolig. Det är nämligen ett adelsmärke för svensk vuxenutbildning att man kan byta karriär. Det är just därför som jag tycker att det vore viktigt att få det bekräftat från ministern att det inte ska krävas en karriär inom just den bransch där man ska utbilda sig. Man ska kunna byta. Det skulle vara väldigt bra om vi kunde vara överens på den punkten. Men då måste man också inom yrkesutbildningen sluta kräva detta av utbildarna. De ska inte behöva kräva det av sina studenter.

Anf. 16 Statsrådet MARIA ARNHOLM (FP):

Fru talman! Som jag sade i mitt svar har jag stort förtroende för Myndigheten för yrkeshögskolan. Låt oss vid tillfälle reda ut vad det är som har stått i de här avlagen, för jag har väldigt svårt att tänka mig att man formulerar sig på det sättet. Tvärtom har man från myndighetens sida uppmärksammat att det ibland är svårt att göra tillräckligt mycket för att hjälpa dem som inte kommer från sektorn.

I den interna utredning som jag berättade om, som vi gör på departementet, tittar vi lite på: Hur skulle man inom ramen för yrkeshögskolan ännu bättre kunna rusta dem som inte kommer från rätt bransch, med ett tekniskt basår eller något sådant, som man har på högskolor och universitet? De ägnar sig i dag åt att faktiskt hjälpa till att stärka studenterna inför deras utbildning.

Enligt det jag vet, och som jag ser på saken, är det en mycket stark strävan för Myndigheten för yrkeshögskolan och för annan vuxenutbildning i Sverige att vara ett stöd när det gäller karriärbyten. På den punkten är vi överens, och jag hoppas att vi ska kunna reda ut de här frågetecknen.

Tack för en möjlighet att diskutera en viktig och angelägen fråga!

Överläggningen var härmed avslutad.

7 § Svar på interpellation 2013/14:357 om jämställdheten i regeringsarbetet

Anf. 17 Statsrådet MARIA ARNHOLM (FP):

Fru talman! Patrik Björck har frågat mig om hur jag tänker följa upp och utvärdera att jämställdhetsintegreringen verkligen genomsyrar regeringens arbete.

Regeringen ger årligen Statistiska centralbyrån i uppdrag att följa upp hur jämställdhetsperspektivet beaktas i propositioner, skrivelser, kommittédirektiv och i regeringens styrning av myndigheter. Förra veckan redovisade SCB resultatet av den senaste uppföljningen. Även i år kommer det att användas som ett underlag i den dialog jag och mina medarbetare

för med departementen och som syftar till att kontinuerligt förbättra och utveckla arbetet med jämställdhetsintegrering i Regeringskansliet.

Det är ett vardagligt och viktigt arbete som bland annat innebär att man tar fram och analyserar könsuppdelad statistik och bedömer konsekvenser ur ett jämställdhetsperspektiv. I skriften *Jämställdhet – Hela regeringens ansvar* presenteras exempel på vad statsråden gör för att jämställdheten inom deras olika ansvarsområden ska utvecklas.

Det uppföljningssystem för jämställdhetspolitiken som presenterades i budgetpropositionen för 2014 är ett annat exempel på hur regeringen följer upp och mäter utvecklingen. Sedan tidigare analyseras utvecklingen av den ekonomiska jämställdheten i en bilaga till finansplanen. Från och med 2015 kommer 25 indikatorer kopplade till de fyra delmålen i jämställdhetspolitiken att årligen följas upp i budgetpropositionen. Till detta ska läggas att regeringen häromveckan beslutade att tillsätta en utredning om jämställdhetsutvecklingen och om jämställdhetspolitikens genomförande och effektivitet. Utredningen ska lämna sina förslag i augusti 2015.

Den svenska jämställdheten mäts även av olika internationella organisationer där val av indikatorer och hur de viktas kan skilja sig åt. Global Gender Gap Report, som ges ut av World Economic Forum, placerar Sverige på fjärde plats efter bland annat Finland. Den främsta förklaringen till det är att Sverige aldrig har haft en kvinnlig regeringschef. Enligt Gender Equality Index, som administreras av European Institute for Gender Equality, placeras Sverige i topp bland EU-länder, det vill säga före Finland, när det gäller jämställdhet.

Jag håller med Patrik Björck om att jämställdhetsintegrering är en kraftfull strategi för att uppnå de jämställdhetspolitiska målen. För att nå framgång med strategin krävs resurser, varför regeringen sammanlagt har satsat över 2 miljarder kronor på olika jämställdhetsinsatser sedan 2007. En kontinuerlig och transparent uppföljning är avgörande för att veta om resurserna fördelas på rätt insatser, hitta förbättringsområden och höja ambitionsnivån. Den systematiska uppföljning som regeringen har inrättat och som jag här redovisat ger underlag för mig att fortsätta följa uppnådda effekter och resultat av regeringens arbete med jämställdhetsintegrering.

Anf. 18 PATRIK BJÖRCK (S):

Fru talman! Tack, statsrådet, för svaret på interpellationen!

Det här är en viktig fråga. Funderingen om vi går åt rätt håll eller inte finns med i interpellationen. Det handlar om huruvida regeringen använder sig av verktyget jämställdhetsintegrering. Vi fick i statsrådets svar ett antal exempel på hur regeringen gör. Jag ska utveckla vidare i min debatt med jämställdhetsministern vad jag tycker behöver förstärkas och förbättras.

Bland annat säger jämställdhetsministern att det ska vara en dialog med departementen för att förbättra och utveckla arbetet med jämställdhetsintegrering i Regeringskansliet. Några av de exempel som jag tar upp i min interpellation gäller jämställda löner och vårdnadsbidrag.

Jag hade en diskussion med en annan av regeringens medlemmar, socialminister Hägglund, om frågorna. När jag försökte ta reda på regeringens inställning till vårdnadsbidraget ur ett jämställdhetsperspektiv

blev svaret att vårdnadsbidragets syfte är familjepolitiskt, inte att det ska stärka arbetslinjen. Jag undrar om det är regeringens inställning att vårdnadsbidraget är en viktig del av regeringens familjepolitik, så viktigt att det ska genomföras trots att det inte stärker arbetslinjen.

Ministern säger att en framgångsrik jämställdhetspolitik inte är avhängig vårdnadsbidraget. Han exemplifierar med att det är få personer som använder sig av det. Är det regeringens uppfattning att vårdnadsbidraget kan försvaras med att det är så få som använder sig av det, det vill säga att det skulle vara mer problematiskt om många använde sig av vårdnadsbidraget? Det är ett bakvänt sätt att resonera i en viktig fråga, det vill säga att försvara sig med att det är så få som använder sig av det och att det därför inte är problematiskt.

Så var det frågan om ojämställda löner. Vi socialdemokrater har fört fram kritik mot att lönekartläggningen har minskat i omfattning. Det är ett av verktygen för att komma till rätta med de stora problemen med att kvinnor tjänar mindre än män. När jag ställde frågan till näringsminister Annie Lööf svarade hon att en lönekartläggning vart tredje år är en mer effektiv metod än en kartläggning varje år. Är det regeringens uppfattning att det är mer effektivt, och vad grundas det på? Näringsminister Annie Lööf säger också att för att kompensera att kvinnor tjänar sämre är jobbskatteavdraget ett viktigt verktyg. Är det regeringens uppfattning, jämställdhetsministern, att jobbskatteavdraget är viktigt för att komma till rätta med ojämställda löner?

Beroende på vad ministern svarar på frågorna anser jag att den typen av resonemang visar att det finns brister i jämställdhetsanalyserna i regeringen. Bristerna är kanske en orsak till att jämställdhetsarbetet går bakåt i Sverige.

Anf. 19 ANN-CHRISTIN AHLBERG (S):

Fru talman! Jag hade inte för avsikt att gå upp i debatten, men jag ville säga något när statsrådet i sitt svar tog upp att så mycket hade satsats i pengar på jämställdhetsåtgärder. Man kan göra hur man vill med statistik och tabeller för att det ska se ut som att man satsar på saker och ting, men låt oss titta på fakta om vad regeringen har gjort som inte är bra för jämställdheten och koppla ihop med annat så att vi kan dra riktiga slutsatser.

Patrik Björck har tidigare tagit upp frågan om lönekartläggningarna. Vad gjorde regeringen där? Jo, man försämrade. Det var ett bra verktyg. Ministern har själv sagt att jämställda löner för kvinnor och män är en av hennes hjärtefrågor. Men varför ta bort ett verktyg som verkligen gav resultat?

Sedan var det frågan om visstidsanställningar, som kunde staplas på varandra. Det fanns en lagstiftning som skulle träda i kraft, men ni tog bort den innan den ens hann träda i kraft. Det missgynnar kvinnor mer än män.

Förskolan och äldreomsorgen krackelerar. Det är stora arbetsplatser med många kvinnor. Kvinnor har behov av en bra förskola för att kunna gå till jobbet, och de jobbar där i en dålig arbetsmiljö. Sedan litar inte kvinnor längre på äldreomsorgen. De lämnar arbetslivet i förtid eller går ned i arbetstid. Om man hade satsat de så kallade pengarna på de områdena hade det varit en jämställdhetssatsning. Men det har inte regeringen

gjort. Där har man gång på gång gjort stora skattesänkningar som har gått direkt till redan rika män. Sedan har kvinnorna fått brödsmulorna. Det här är fakta från forskning och statistik. Det är inte bara vi socialdemokrater som säger så.

Låt oss titta på de studier från ALI som finns sedan tidigare om arbetslivets villkor. Forskare inom området arbetsliv studerade vad som kunde göras för kvinnors arbetsliv kopplat till deras ohälsa. Detta tog ni också bort när ni tog över regeringsmakten.

Ni införde vårdnadsbidraget, och det är ett tydligt exempel på något som inte har varit bra för jämställdheten. A-kassan försämrades så till den milda grad att kvinnor missgynnades oerhört. Det har blivit så hemsamt med sjukförsäkringen att de som i dag blir sjuka måste tänka mer på om de kan bo kvar i sin bostad än på att bli friska.

Här har ministern mage att säga att ni har satsat på sådant som driver jämställdhetsarbetet framåt. Det gör ni inte. Det vet ministern precis lika bra som jag.

Vi hade behövt satsningar på välfärd och tjänster och framför allt ett mer jämlikt delat föräldraskap. Då hade ni satsat på något.

Anf. 20 Statsrådet MARIA ARNHOLM (FP):

Fru talman! Tack, Patrik Björck, för en intressant och viktig fråga och tack, Ann-Christin Ahlberg, för att du också vill vara med i debatten. Jag lovar att jag inte ska tala om vad du, Ann-Christin Ahlberg, vet och tycker utan tala om vad jag vet och tycker.

Jag har mage att stå här och vara jättestolt över att jobba för en alliansregering som har tagit Sverige genom den längsta och djupaste lågkonjunkturen i Sverige sedan 1920-talet med en fortsatt tillväxt, med 30 miljarder mer till den offentliga sektorn, med ett jobbskatteavdrag som gör att fler kvinnor än någonsin jobbar mer än vad de tidigare har gjort, som har byggt ut förskolan med 100 000 platser, som har mer resurser per elev i förskola, grundskola och gymnasieskola än tidigare och som dessutom har satsat de "så kallade" pengarna, 2 miljarder, på jämställdhetsintegreringsarbetet. Det är tio gånger mer per år än vad den föregående socialdemokratiska regeringen satsade. Jag vet inte om jag ska tolka Ann-Christin Ahlbergs "så kallade" som att det här är någonting som inte kommer att fortgå om det blir ett regeringskifte i höst.

Att jobba med jämställdhetsintegrering och på allvar avsätta resurser för att alla som jobbar i den offentliga sektorn i Sverige ska jobba med genusglasögon kan väl inte vara någonting som är "så kallat" utan någonting som får väl plats i en rimlig och bra jämställdhetspolitik.

Patrik Björck tar upp tre frågor: vårdnadsbidraget, lönekartläggningar och jobbskatteavdraget.

När det gäller vårdnadsbidraget är det ingen hemlighet att detta är en fråga där det finns olika uppfattningar inom Alliansen. Om det blir regeringskifte till hösten kommer Patrik Björck att få erfara att ska man gå ihop några stycken får man ge och ta.

När det gäller vårdnadsbidraget är jag, Göran Hägglund och Patrik Björck överens om att det inte är någon jämställdhetsreform. Det är ett familjepolitiskt stöd, som i dagsläget är infört i ungefär en tredjedel av Sveriges kommuner, och i de drygt 100 kommunerna är det 4,7 procent av barnen som tar emot vårdnadsbidrag. Därför menar jag att det är svårt

att se att detta i dag har en avgörande effekt på hur jämställdheten ser ut i Sverige.

Något som jag tror har drabbat jämställdheten hårdare är ändringen i möjligheten att ta ut föräldraförsäkring ända tills barnet fyller åtta år. En förändring som har gjorts i kammaren är att man numera måste ta ut huvuddelen av dagarna innan barnet fyller fyra år. Det tror jag får betydande effekter på jämställdheten.

När det gäller lönekartläggning kan jag svara på frågan varför man gjorde det man gjorde. Det var i en ambition att minska krånglet, inte minst för mindre företag. Det är en ambition som jag delar, och jag förstår varför man gjorde det. Men jag tror att det var olyckligt. Det är därför vi från regeringen har gett en särskild utredare i uppdrag att se om det var ett klokt förslag och hur vi ska gå vidare. Resultatet av utredningen kommer vi att få ta emot under hösten.

Vi har visat att vi tror på lönekartläggning genom att ge Diskrimineringsombudsmannen särskilda medel för att titta på det, som med stor framgång bedriver det arbetet. Lönekartläggning finns alltså.

Avslutningsvis kort om jobbskatteavdraget: Jobbskatteavdraget har bidragit till att fler kvinnor än någonsin jobbar längre än någonsin, och det tycker jag är en viktig jämställdhetsreform.

Anf. 21 PATRIK BJÖRCK (S):

Fru talman! Jättestolt är jämställdhetsministern. Jag undrar över vad. Hon är jättestolt över osakliga löneskillnader och jättestolt över vårdnadsbidrag.

Ministern säger att det finns olika uppfattningar i regeringen, och det har jag stor respekt för. Det tycker jag inte är konstigt. Men jag funderar över hur vårdnadsbidraget går ihop med att man jobbar med jämställdhetsintegrering som ska påverka alla regeringens beslut. Om det nu inte är en jämställdhetsreform borde jämställdhetsministern åtminstone kunna svara på vad regeringens uppfattning är om hur det påverkar jämställdheten, om det är bra eller dåligt. Jämställdhetsministern säger att det används i så liten omfattning att det är svårt att analysera.

Jag accepterar inte riktigt det som ett fullgott svar. Jag tycker att man ändå kan kräva av jämställdhetsministern att hon säger om det är bra för jämställdheten och ökar jämställdheten mellan kvinnor och män eller om det är dåligt och ett problem. Det är svårt att inte kunna svara på det.

När det gäller lönekartläggning svarar ministern att ändringen genomfördes för att minska krånglet, och det känner jag till. Men det är inte riktigt det som min fråga gällde. Näringsministern har i en tidigare debatt hävdad som regeringens ståndpunkt att man tycker att det är mer effektivt att ha lönekartläggningar vart tredje år. Det var det min fråga gällde.

Nu säger jämställdhetsministern att det var ett olyckligt beslut ur jämställdhetssynpunkt. Då är det väl viktigt, fru talman, att reda ut vilken som är regeringens uppfattning i frågan. Är det korrekt som näringsministern säger, att det är mer effektivt? Om det är på det viset ska man naturligtvis inte ändra det utan behålla det vid vart tredje år. Kommer man till den slutsatsen skulle jag vilja ha reda på vad man i så fall stöder den uppfattningen på. Men om det är så som jämställdhetsministern säger, att det var ett olyckligt beslut – vilket jag tror är den riktiga bedömningen – ska vi naturligtvis återgå till att ha tätare lönekartläggningar,

helst varje år, som vi socialdemokrater vill. Det är många som pekar på att det har varit ett effektivt medel och att man nu tappar fart i arbetet mot osakliga löneskillnader.

Här måste vi ändå få svar på vad regeringens ståndpunkt är i frågan. Det kan inte vara både mer effektivt och olyckligt.

Det har tidigare deklarerats som regeringens uppfattning att jobbskatteavdraget är ett effektivt sätt att motverka osakliga löneskillnader. Jag delar inte den uppfattningen, fru talman. Men om den framställs som regeringens uppfattning först av näringsministern och nu även av jämställdhetsministern som ett exempel på hur regeringen motverkar osakliga löneskillnader skulle det vara väldigt intressant om jämställdhetsministern kunde utveckla på vilket sätt jobbskatteavdraget ökar jämställdheten på arbetsmarknaden och minskar osakliga löneskillnader. Jag tror inte att det är möjligt.

Rent fördelningspolitiskt är det enkelt att konstatera att jobbskatteavdraget kommer fler män till godo, räknat i kronor och ören, än kvinnor. Rent fördelningspolitiskt tror jag att det är ganska enkelt att konstatera att det inte är en jämställdhetsreform. På vilket sätt skulle det motverka de osakliga löneskillnaderna? Det skulle vara mycket spännande att få det redovisat.

Anf. 22 ANN-CHRISTIN AHLBERG (S):

Fru talman! Jag förstod att ministern blev lite upprörd när jag räknade upp de olika sakerna. Men med en budget där regeringen varje dag lånar 240 miljoner, 10 miljoner i timmen, för finansieringen av skattesänkningarna, som i huvudsak går till redan rika män, är det klart att kvinnorna blir förlorare. Hur var det med jämställdhetsanalyserna när man fattade beslut om dessa sänkningar? Hur var det med jämställdhetsintegrering inför ändring av a-kassan, sjukförsäkringen och lönekartläggningarna? Vilka jämställdhetsglasögon hade man på sig då? Hur var det med jämställdhetsintegreringen då i de olika departementen? Det kan inte visa sig att det som gjordes var bra för kvinnorna.

Mindre krångel för företagen kan det kanske bli. Men om jag gör någonting regelbundet varje år, och lönerevision görs varje år, blir det enkelt. Men ska man göra det vart tredje år blir det krångligare, för då är det inte något som görs regelbundet.

Här var det ett tillkännagivande från riksdagen, så regeringen är tvungen att återkomma med ett nytt förslag. Det är inte så att regeringen själv hade för avsikt att göra det.

Sedan undrar jag igen om de olika saker som jag berättade om innan. Hur var det med jämställdhetsintegreringen då, med allt, med äldreomsorg och barnomsorg? Varför gick pengarna till skattesänkningar i stället för satsningar på detta, som skulle ge nytta för kvinnor?

Anf. 23 Statsrådet MARIA ARNHOLM (FP):

Fru talman! Jag är ledsen, Patrik Björck, om jag uttrycker mig lite oklart. Det verkar så, med tanke på att jag inte riktigt har gjort mig förstådd, som det känns som.

När det gäller lönekartläggning har vi tillsatt en särskild utredare. Det fanns redan tidigare en utredning som skulle titta på aktiva åtgärder inom diskrimineringslagstiftningen över huvud taget. Den utredningen har fått

*Svar på
interpellationer*

ett tilläggsuppdrag för att titta på just lönekartläggning och svara just på de frågor som Patrik Björck ställer.

I höst kommer utredningen med sina slutsatser, och då kommer det att finnas svar på de frågor som Patrik Björck ställer. Är det mer eller mindre effektivt att jobba vart tredje år jämfört med varje år? Det är just för att reda ut den frågan som vi har en särskild utredning. Jag är ledsen om jag inte uttryckte det tillräckligt tydligt.

Jag kan absolut i min allmänna echauffering ha sagt något om jobbskatteavdraget. Men att det på något sätt skulle hjälpa upp osakliga löneskillnader har aldrig föresvävat mig. Däremot argumenterar jag gärna för att jobbskatteavdraget har varit viktigt för många lågavlönade kvinnor.

Osakliga löneskillnader beror på diskriminering, könssegregation och den ojämlika fördelningen av obetalt arbete. Det gör man inget åt med jobbskatteavdrag, utan där är det andra verktyg som vi behöver använda oss av, till exempel att ha en väl fungerande diskrimineringslagstiftning, att bli bättre som arbetsgivare i politiken att erbjuda rimliga löner, karriärtjänster för lärare till exempel, men också för sjuksköterskor och andra kvinnodominerade yrken, att bli bättre på att erbjuda önskad arbetstid, att jobba vidare med hur vi ska få en bättre fördelning av det obetalda arbetet och att, som regeringen har gjort, tillsätta en delegation för jämställdhet i arbetslivet, där arbetsmarknadens parter i oktober på vårt uppdrag kommer med förslag kring hur lönegapet mellan kvinnor och män kan minska och hur vi kan få en mer jämställd arbetsmarknad.

Ann-Christin Ahlberg! Jag tyckte att det kändes viktigt att visa att också jag kan bli upprörd. Jag har respekt för Ann-Christin Ahlbergs upprördhet, men jag vill inte heller bli utpekad som en som står här och pratar mot bättre vetande. Jag har min uppfattning och är stolt över att tillhöra en regering som har sett till att Sverige i dag har den näst lägsta statsskulden i Europa, att vi har den starkaste tillväxten och att vi har en mycket högre sysselsättningsgrad än de flesta andra länder. Det förbehåller jag mig rätten att vara stolt över.

Så till jämställdhetsintegrering och hur diskussionen kring det har sett ut: Vi har ett väldigt gediget arbete på alla områden, till exempel när det gäller den ekonomiska politiken. Finansdepartementet tar fram en särskild jämställdhetsbilaga i samband med varje budgetproposition. Om man läser den kan man se att trots att regeringen har sänkt mycket skatter, vilket i sig är något som gynnar män i förhållande till kvinnor, har den ekonomiska politiken – beroende på att det har varit ett jobbskatteavdrag som relativt sett har gett mest till dem som har låga löner och att vi samtidigt har kompenserat det med ökade flerbarnstillägg, ökade bostadsbidrag och en del annat – varit lika fördelaktig för män som för kvinnor.

Anf. 24 PATRIK BJÖRCK (S):

Fru talman! Det vi pratar om nu, bland annat osakliga löneskillnader, innebär i dag att kvinnors löner motsvarar 85 procent av mäns, att kvinnor tjänar 7 600 kronor mindre i månaden, att kvinnor tjänar 91 200 kronor mindre per år och att det under ett arbetsliv motsvarar 3,6 miljoner kronor i mindre lön för en kvinna än för en man. Det är naturligtvis fullständigt oacceptabelt. Att inte satsa allt för att ändra på detta är helt

orimligt, om man, som jämställdhetsministern säger här, jobbar aktivt med jämställdhetsintegrering.

Nu fick jag svar på några av mina frågor i alla fall. Beträffande vårdnadsbidraget fick jag väl inget svar, men det må väl vara hänt.

I fråga om lönekartläggning vet inte jämställdhetsministern om det är mer eller mindre effektivt att göra detta vart tredje år. Enligt en kartläggning från fackförbundet Unionen har förändringen inneburit att man har stannat upp i arbetet mot att ta bort de osakliga löneskillnaderna.

Jag kan tycka att det är lite knepigt att jämställdhetsministern inte har en uppfattning i frågan men att näringsministern har en klar och tydlig uppfattning, där hon säger att regeringens ståndpunkt är att det är ett mer effektivt sätt att jobba på. Men det lutar ändå åt att regeringen tycker att det är mer effektivt, eftersom den ena ministern inte vet och den andra ministern har en stark uppfattning.

Jämställdhetsministern svarar också – det är ett bra och tydligt svar – att jobbskatteavdraget inte på något sätt kommer att innebära att de osakliga löneskillnaderna blir mindre. Det var väl i och för sig positivt. Då hoppas jag att jag slipper höra det mer i debatten från regeringens företrädare, så att vi kan vara överens åtminstone på den punkten.

Anf. 25 Statsrådet MARIA ARNHOLM (FP):

Fru talman! Nu ska jag försöka svara på alla frågor.

När det gäller vårdnadsbidraget är jag rätt tydlig: Det har inga jämställdhetseffekter. Det är en familjepolitisk reform som utnyttjas av rätt få, och det är klart, Patrik Björck, att det måste vara intressant om det utnyttjas av få eller av många.

Beträffande vad lönekartläggning varje eller vart tredje år innebär har jag också tagit del av Unionens förträffliga studie och tycker att den är mycket intressant. Den var en bidragande orsak till att vi nu – på det sätt som regeringen brukar göra när man bereder ett beslut – har gett det uppdraget till vår utredare.

Skillnaden på 3,6 miljoner i livstidsinkomst under arbetslivet är för mig den viktigaste politiska frågan. Jag kan konstatera att gapet har sett ut så i 30 år. Det är rätt många som kommer till korta och som på olika maktpositioner har misslyckats med att förändra det.

Jag kan – trots vad oppositionen säger – konstatera att regeringens skattepolitik inte har försämrats men inte heller förbättrats. Det är ett arbete som återstår att göra. Det handlar om mycket, som diskrimineringslagstiftningen, vad Delegationen för jämställdhet i arbetslivet kan komma fram med, hur vi kan jobba bättre med rätten att kunna försörja sig på sin inkomst och ha önskad arbetstid och vad vi kan göra ännu mer för att få en mer rättvis fördelning av det obetalda arbetet.

Vi har många viktiga och svåra uppgifter framför oss, men jag är övertygad om att vi kommer att uppnå framgångar under åren framöver.

Överläggningen var härmed avslutad.

Svar på
interpellationer

Anf. 26 Statsrådet MARIA ARNHOLM (FP):

Fru talman! Ann-Christin Ahlberg har frågat mig vad syftet med Utredningen om män och jämställdhet var, mot bakgrund av att den inte fick i uppdrag att lämna förslag till åtgärder. Vidare frågar både Ann-Christin Ahlberg och Johan Andersson vilka konkreta förslag jag kommer att lägga fram utifrån utredningen *Män och jämställdhet*. Johan Andersson frågar även vilka ambitioner regeringen har för att öka jämställdheten mellan könen.

Jag har valt att besvara interpellationerna i ett sammanhang eftersom de berör samma områden.

Frågan om män och maskulinitet är en viktig del av jämställdhetspolitiken. Historiskt sett har kampen för jämställdhet till stora delar varit en kvinnofråga, och fortfarande tenderar fokus i samhällsdebatten att hamna på kvinnor – trots att jämställdhet berör män i samma utsträckning och trots att normer för män och maskulinitet i många fall bär på en stor förändringspotential när det gäller att nå ett jämställt samhälle. Att involvera pojkar och män i arbetet är därför en strategiskt viktig fråga för att nå förändring.

Under de två gångna mandatperioderna har regeringen arbetat med frågan på olika sätt, bland annat genom satsningar på jämställdhet i skolan, pojkars och flickors läsning och satsningen på Preventell, en hjälplinje för personer som riskerar att utöva sexuellt våld. Dåvarande Ungdomsstyrelsen, numera Myndigheten för ungdoms- och civilsamhällesfrågor, har under 2011–2014 i uppdrag att göra insatser för att öka kunskapen om pojkar och unga män, jämställdhet, maskulinitet och våld. Mot bakgrund av redan gjorda och pågående insatser beslutade regeringen under 2012 att tillsätta utredningen om män och jämställdhet. Syftet var att få en bred och övergripande bild av utvecklingen och situationen i dag när det gäller män och jämställdhet. Utredaren skulle bland annat redovisa verksamheter som arbetar med män och jämställdhet och som bedrivs av organisationer, myndigheter med flera som hanterar frågor om pojkar och män, exempelvis killgrupper och pappagrupper. Vidare skulle utredaren redovisa en översikt över relevant forskning om mäns livssituation, förhållningssätt till jämställdhet och ansvarstagande när det gäller föräldraskap, obetalt hemarbete och anhörigomsorg.

Det betänkande som jag tog emot av Svend Dahl den 13 februari i år utgör ett brett kunskapsunderlag vad gäller män och jämställdhet.

Regeringens ambitioner för att öka jämställdheten mellan könen utgår från det jämställdhetspolitiska målet och de fyra inriktningarna som omfattar makt och inflytande, ekonomisk jämställdhet, obetalt hem- och omsorgsarbete samt mäns våld mot kvinnor. Jämställdhetsintegrering är fortsatt regeringens huvudsakliga strategi för att nå de jämställdhetspolitiska målen – detta tillsammans med särskilda åtgärder för att stimulera, utveckla och skynda på förändringsarbetet. Regeringen har under de senaste två mandatperioderna gjort omfattande och breda satsningar för att flytta fram positionerna för jämställdhetsarbetet och närma sig de uppsatta målen. Genom att besluta om indikatorer och ett uppföljningssystem för jämställdhetspolitiken har regeringen också genomfört insat-

Anf. 27 ANN-CHRISTIN AHLBERG (S):

Fru talman! Undersökningar visar att en majoritet av kvinnor och män är positiva till jämställdhet, vilket är roligt. Allt fler röster hörs om att jämställdhet inte är enbart en kvinnofråga utan att även män måste bli mer delaktiga i arbetet för både kvinnors och mäns lika möjligheter. Det är också positivt. Det är tydligt att vi vill att våra barn och barnbarn ska få samma möjligheter oavsett om det är en flicka eller en pojke.

Utifrån detta tycker jag att det är konstigt att jämställdhetsministern har gett mig ett så magert svar på denna interpellation. Jag får givetvis svar på min första fråga om syftet med utredningen *Män och jämställdhet*. Men jag får inte svar på den andra, och kanske viktigaste, frågan vad ministern avser att göra utifrån vad som faktiskt har kommit fram i den utredningen. Men jag hoppas att jag kan få ett svar under den här debatten. Det känns för mig som om denna utredning blir en ursäkt för att regeringen inte har lagt fram politiska förslag som driver på jämställdhetsarbetet.

Fru talman! I denna rapport tar utredaren upp en av de största och viktigaste politiska frågorna som skulle kunna göra skillnad för jämställdheten, nämligen att dela föräldraansvaret mer lika mellan mammor och pappor.

År 1955 fick yrkesarbetande mammor betald ledighet i tre månader i samband med barnets födelse. Det är det som vi kallar för mammadagar. Men i dag har vi inget som heter mammadagar, utan vi har föräldraledighet och föräldraförsäkring för att vi i Sverige anser att både mammor och pappor är föräldrar och har och ska ta ett delat ansvar för sina barn. Barn har rätt till båda sina föräldrar enligt FN:s barnkonvention som Sverige skrev under 1990.

År 1974 infördes rätten att dela lika i föräldraförsäkringen. Det är alltså 40 år sedan i år. Trots att det var 40 år sedan vi fick möjlighet att dela lika ser det ut på följande sätt. 9 procent av papporna tar ut av den gemensamma föräldraförsäkringen under barnets första år. När barnet har fyllt två år har papporna tagit ut 17 procent av dagarna. 25 procent av papporna tar inte ut några dagar alls av föräldraledigheten under barnets två första år. Vi brukar tala om att barnets första två år är de viktigaste.

År 1995 infördes den så kallade pappamånaden. Det gav en viss effekt, och fler pappor tog ut föräldraledighet. Det är därför hög tid att göra något mer för ett jämnare uttag av föräldraledighet. Men det har hänt otroligt lite över tid på dessa 40 år.

När jag tittade tillbaka på dessa 40 år blev jag påmind om hur det var för 40 år sedan. Då var det väldigt ovanligt att det var någon pappa som var hemma. Men i dag kan vi se att det ändå är några. Men vi måste ta tag i detta med en politisk vilja att förändra, så att framtida generationer kan få leva i ett jämställt Sverige.

Jag hoppas därför att jämställdhetsministern nu kan tala om här i kammaren om hon kommer att lägga fram några nya politiska förslag som faktiskt påskyndar detta, så att det blir ett mer rättvist och mer delat ansvar för barnen. Barnen och papporna har faktiskt rätt till det.

Svar på
interpellationer

Anf. 28 JOHAN ANDERSSON (S):

Fru talman! Jag tackar statsrådet för svaret. När denna utredning föredrogs för oss i arbetsmarknadsutskottet tyckte jag att den var mycket intressant och spännande. Efter att jag har läst utredningen och Svend Dahls slutsatser mer grundligt tycker jag att det finns all anledning att föra en diskussion om vad man kan göra från regeringens sida när det gäller jämställdhetsarbetet och vilka konkreta förslag som man kommer att använda sig av. Jag hade nog förväntat mig att jämställdhetsministern i svaret hade kunnat peka på några delar och någon form av inriktning för det fortsatta arbetet kring detta.

Bakgrunden är att antalet otrygga anställningar i dag ökar, både för män och för kvinnor. Men det är dock en övervägande majoritet som är kvinnor. De osakliga löneskillnaderna har vi talat om här tidigare, och de fortsätter i allra högsta grad att vara osakliga. Naturligtvis är det frustrerande att skillnaderna består.

Vi har en arbetsmarknad som har förändrats de senaste åren. Jag tänker närmast på de delade turerna som har ökat, framför allt inom offentlig sektor. Det finns även en del män som jobbar i offentlig sektor. Men det är en övervägande andel kvinnor som jobbar där och som har de delade turerna med allt vad det innebär för barnomsorg, hemarbete, fritid och annat som hänger ihop.

Det är fortfarande en bristsituation i vissa kommuner när det gäller barnomsorg på obekväma arbetstid. Det är en fråga som vi från Socialdemokraterna har slitit med i många år. Numera gör man även det från regeringen, vilket känns positivt. Det ska jag ändå ge en eloge för.

Min konkreta fråga till ministern utifrån utredningen är hur det fortsatta arbetet nu sker. Vi är på väg in i en valrörelse, och vi vet inte alls hur det kommer att se ut efter den 14 september med regeringsbildning och annat. Jag som socialdemokrat hoppas naturligtvis att vi får en ny regering och en ny jämställdhetsminister. Men jag hoppas verkligen att det arbete som jag ändå hoppas pågår i Regeringskansliet inte stannar av i och med det.

Denna fråga är mycket viktig ute på arbetsplatserna. Min bild, efter att jag har varit ute på många arbetsplatsbesök på senare tid, är att det är en hel del diskussioner vid fikaborden. Det är kanske inte så mycket diskussioner på mansdominerade arbetsplatser men däremot på blandade arbetsplatser.

Det är många fackförbund som i dag håller på att löneförhandla lokalt. Naturligtvis kommer denna fråga upp med lönesättning och annat. Det finns förbund, det ska jag vara ärlig att säga, som har lyckats med detta och kommit en bit på väg. Men det kvarstår en hel del.

Jag tror inte att vare sig ministern eller jag vill att vi som statliga aktörer ska lägga oss i lönebildningen, utan den ska skötas av arbetsmarknadens parter. Jag tror dock ändå att det här med lönekartläggningen – att man överväger att återgå till det gamla systemet och få den uppdaterad kontinuerligt – kan vara *en* väg att gå i den delen.

Mina konkreta frågor till ministern är: Vad sker närmast när det gäller arbetet med de slutsatser Svend Dahl lämnar i sin rapport och de andra influenser regeringen har fått när det gäller jämställdhetspolitiken? Vad är det mer som behöver göras?

Anf. 29 Statsrådet MARIA ARNHOLM (FP):

Fru talman! Jag tackar för två viktiga och intressanta frågor kring den i Sverige hittills inte så omdiskuterade frågan om män och jämställdhet – vad förlorar män på ojämställdhet, och vad har män att vinna på jämställdhet?

Vi har olika förhoppningar, Johan Andersson och jag, när det gäller vem som är jämställdhetsminister efter den 14 september. Oavsett vem det blir finns det dock ett fint ramverk att fortsätta arbeta med. Det handlar om att jobba med jämställdhetsintegrering på det vis alliansregeringen gör i regeringsarbetet, fortsätta satsningarna – som under de här åren har varit totalt 2 miljarder – på att ge energi och resurser till att tänka på och arbeta med jämställdhet i kommuner, landsting, länsstyrelser och myndigheter.

Det är ett arbete jag verkligen hoppas kommer att fortsätta. Även om Ann-Christin Ahlberg uttalar sig lite nedsättande om detta tror jag att det är ett väldigt viktigt sätt att arbeta. Det är också ett sätt att ta hand om alla de viktiga slutsatserna i Svend Dahls utredning.

Länsstyrelserna har till exempel ett särskilt uppdrag att jobba med att de fyra jämställdhetspolitiska målen ska genomsyra Sverige också på det regionala planet, och i går träffade jag Sveriges landshövdingar. Vi gick laget runt, och alla fick berätta lite om vad de gör och vad de ser för problem. Flera av dem hade inte ens hört talas om utredningen, men frågan kom upp kring bordet – inte minst från länen i norra Sverige. Bara all den kunskap som här finns om både problemställningar och lösningar, som jag då kunde hänvisa till, tror jag är en viktig aspekt av utredningen.

När jag var på FN:s kvinnokonferens och träffade många jämställdhetsarbetare från hela världen var utredningen och vad den visar och samlar för kunskap en viktig del också i Sveriges fortsatta arbete i det internationella jämställdhetsarbetet.

Självklart kommer det som finns i utredningen att leda till förnyat och fortsatt arbete längs alla de linjer regeringen nu arbetar med. Jag tar gärna fasta på det Ann-Christin Ahlberg talar mest om, nämligen föräldraskapet och hur vi jobbar med fördelningen av det obetalda arbetet. I de flesta familjer eller relationer är ju detta jämställt – tills det första barnet kommer. Där är de öronmärkta månaderna, att i allt högre grad individualisera föräldraförsäkringen, en väg Sverige slog in på under en borgerlig regering och tog nästa steg på under en socialdemokratisk regering.

Sedan har alliansregeringen gjort en innovation och infört en jämställdhetsbonus för att se om det skulle vara ett sätt att gå vidare för att fortsätta utvecklingen. Det har i alla partier – även det socialdemokratiska, vet jag – förekommit diskussioner om hur man ska förhålla sig till att gå in och ändra i det så generösa system familjer och människor har vant sig vid. Bonusen var då ett sätt att hitta en morot i stället för en piska.

Så här långt kan vi väl se att det inte verkar ha haft så speciellt stora effekter, eftersom det fortfarande sker så lite och går så långsamt. Att fundera över vad nästa steg ska bli – en utvecklad bonus eller, eventuellt, ytterligare en öronmärkt månad – tror jag är en av de viktigare jämställdhetsreformerna som hämtar näring ur utredningen.

Jag vill också påpeka att vi nyligen har beslutat om att barnbidraget i framtiden ska gå till mamma och pappa, eller till bägge föräldrarna. Det är också ett steg i en fortsatt utveckling i den riktningen.

Anf. 30 ANN-CHRISTIN AHLBERG (S):

Fru talman! Jag vill vara väldigt tydlig med att jag tycker att Svend Dahls utredning *Män och jämställdhet* är bra. Det ska ingen tvivla på. Det jag saknade var politiska förslag från regeringen utifrån vad utredaren kommer fram till.

Är det någonting jag önskar och vill är det nämligen att vi ska förändra till det bättre – för både kvinnor och män. Det är ju inte bara kvinnor som tjänar på ett jämställt samhälle; män tjänar i allra högsta grad på ett jämställt samhälle. För mig är det oerhört viktigt. Det är oerhört viktigt att jag kan känna att jag och vårt parti försöker påverka ministern så att de barn som föds i dag, oavsett om de är flickor eller pojkar, ska kunna ha en viss förhoppning om att få leva i ett jämställt samhälle.

Som det ser ut i dag får ministern och jag inte uppleva ett jämställt samhälle. Mina barn och ministrarnas barn kommer inte att få uppleva ett jämställt samhälle, och mina barnbarn kommer med största sannolikhet inte heller att få uppleva ett jämställt samhälle om det ska fortgå i samma takt som i dag. Jag tycker att det är förödande. Jag tycker inte att det är rätt. Det är därför jag tycker att det är så oerhört viktigt att vi debatterar – och framför allt lägger fram politiska förslag – så att vi får ett jämställt samhälle. Det är för våra framtida generationers skull.

Barn behöver manliga, goda förebilder. Om vi tittar på hur det ser ut ser vi att barnet möter mammor mer i sin tidiga ålder – jag har tidigare redovisat att papporna tar ut 9 procent under barnens första år och att 25 procent av papporna inte tar ut någonting under de första åren. I förskolan möter barnen kvinnliga förebilder, och i skolan möter barnen kvinnliga förebilder. Det är kanske först när de kommer ut i arbetslivet som de får en manlig förebild.

Kopplar man detta till det våld som sker ser vi att det faktiskt är män som står för det mesta av våldet. Många av dem som har varit våldsutövare vittnar om bristen på en bra manlig förebild, eller om bristen på en närvarande pappa. Nu vet jag, och även ministern, att alla män och killar inte är våldsutövare. Men även om de inte är det blir de också drabbade, utifrån att de *kunde* vara det – eftersom de som är våldsutövare i allra högsta grad är män. Det tar utredningen också upp.

Fru talman! Jag såg ett tv-inslag som berörde mig oerhört starkt. Det var en man som hade en väldigt brokig och stökig bakgrund. Han hade plötsligt bytt sida, vilket jag tyckte var väldigt positivt. När journalisten frågade honom varför han just hade bytt sida och ville stå på den andra sidan sade han att han hade fått barn. Jag är osäker på om det var en son eller en dotter, men han hade just blivit förälder. Kärleken förändrar oss; det vet vi ju. Kärleken till våra barn är så stark att vi kan få en enorm vilja att förändras till det positiva.

Den här mannen övertygade mig ännu mer om att vi måste se till att män, och framför allt papporna, kommer in mycket tidigare i barns utveckling och när de växer. Därför är det så oerhört viktigt att vi delar mer lika.

Anf. 31 JOHAN ANDERSSON (S):

Fru talman! Jag tänkte faktiskt göra så att jag i mitt inlägg skickar med jämställdhetsministern lite synpunkter på det fortsatta jämställdhetsarbetet – om det nu skulle hända sig att ministern är kvar efter valet. Om inte annat kanske det kan dokumenteras på något sätt i det kommande arbetet som sker på departementet, oavsett vilken minister som kommer att leda det.

Vi socialdemokrater är verkligen förespråkare för jämställdhet och har försökt visa på det i lite olika delar och i olika sammanhang.

Vi har under de åtta år som vi har suttit i opposition i våra kommittémotioner, budgetmotioner och enskilda motioner i riksdagen försökt föra fram olika frågor som är kopplade till jämställdhet.

Ett av några konkreta förslag gäller anställningstryggheten. Då handlar det om att begränsa de rullande visstidsanställningarna, som är ett jättebekymmer på marknaden och berör kvinnor i allra högsta grad. Många finns inom Handels område, Kommunals område och andra områden.

Lönekartläggningarna har vi talat mycket om. Vi vill att lönekartläggningar genomförs årligen för att få en bättre och mer jämförbar statistik och på så sätt driva på parterna i jämställdhetsarbetet.

Något som jag också tror är viktigt är att få bort de delade turerna, som vi har talat lite grann om här. Då krävs det i allra högsta grad fler händer i vården. Det handlar om resurser till äldreomsorg och barnomsorg. Jag är fullt medveten om att det är ett problem som kan vara svårt att knäcka, men det är avgörande när det gäller jämställdheten. Det handlar också om en betydligt bättre styrning och uppföljning av hur arbetstiderna ser ut ute på arbetsplatserna.

För ett par veckor sedan var jag i Dalarna, i Avesta, och tittade på ett projekt där man jobbade med rätt till heltid, vilket var väldigt spännande. Kommunstyrelsen hade varit tydlig med att det inte ska finnas några deltidsanställningar i Avesta kommun, utan man jobbade stringent med att avskaffa dem. Man hade gjort det hela vägen från kommunstyrelsen till den enskilda arbetsplatsen. Det hade naturligtvis inte helt varit av godo för alla. Det fanns de som tyckte att det var ganska besvärligt, för det innebar att man under så kallad övertid fick flytta på sig från sin ordinarie arbetsplats till en annan arbetsplats. Det visade sig ändå att det var många som accepterade att jobba heltid och tyckte att det kändes väldigt bra.

Vi socialdemokrater tycker att heltid ska vara norm på arbetsmarknaden och deltid en möjlighet. Vi har sagt att vi är beredda att lagstifta om vi inte kommer fram i den delen.

Något som också är viktigt, och som vi inte har talat så mycket om, är jämställda bolagsstyrelser. Det handlar om kampen om makten, alltså vem som ska ha makten över samhället. Vi vill vi gärna se en lagstiftning även när det gäller jämställda bolagsstyrelser.

Detta var några medskick till jämställdhetsministern, om hon fortsatt kommer att vara det.

Anf. 32 Statsrådet MARIA ARNHOLM (FP):

Fru talman! Jag tackar Johan Andersson för en lång lista med en del kloka och del, tycker jag, mindre kloka förslag.

Jag kan nu lägga Avesta till den lista med kommuner som jag samlar på som jobbar med detta på ett bra sätt. Nynäshamn har jag besökt och Kungsbacka är jag på väg att besöka. Där har kommunalpolitikerna tagit det här ansvaret.

Jag sade också till landshövdingarna i går att jag tycker att länsstyrelserna ska ta ett större grepp, för de har möjlighet att inom ramen för sitt uppdrag verka för detta i sina regioner. Det gäller att se till att fler i Dalarna och fler i Halland följer Kungsbackas och Avestas exempel. Att driva detta på regional nivå tror jag är en väg att gå vidare, eftersom jag i likhet med Socialdemokraterna, tror jag, i det längsta vill undvika lagstiftning. Jag hoppas att detta också är något som Delegationen för jämställdhet i arbetslivet kommer att ta upp i sitt betänkande i höst.

Jag vill gärna peka på sådant som vi har gjort för att understryka att vi, enligt mitt sätt att se det, är på gång. Vi har gjort en del, men vi har också sådant som ligger framför oss. Jag nämnde att barnbidraget numera går till båda föräldrarna. Jag har också i en tidigare interpellationsdebatt här i dag påpekat att man numera bara får ta ut max 90 föräldraledighetsdagar efter att barnet har fyllt fyra år. Det är också en viktig jämställdhetsreform.

Det gäller att fortsätta jobba med jämställdhetsintegrering utifrån de nya kunskaper som utredningen innehåller. Där tror jag att frågan om maskulinitet, vad det är att vara pojke och man, är en avgörande fråga. Då handlar det om alltifrån hur man jobbar i förskolan och skolan till de uppdrag som Myndigheten för ungdoms- och civilsamhällesfrågor nu håller på att jobba med. Det finns väldigt intressanta slutsatser i deras första rapporter.

Jag håller på att ta fram en strategi för att vi ska få fler män i förskolan. Det är en fråga som har fått förnyad aktualitet, vill jag påstå, av mycket dramatiska och sorgliga händelser alldeles nyligen. Men vi får inte backa tillbaka och säga att vi ska göra förskolan till en mansfri miljö. Låt oss i stället se till att vi får kloka, goda och välutbildade män att vilja jobba i förskolan.

Vi behöver faktiskt vara med och slåss om kompetensen. Jag har åkt upp till Norrbotten och Västerbotten och träffat gruvföretagen där, och de håller nu på att se till att kvinnorna går ned i gruvorna. Vi behöver på samma sätt slå vakt om vår offentligt finansierade verksamhet och se till att man också där kan välja personal ur hela befolkningen.

En annan viktig jämställdhetsreform är att införa karriärtjänster för lärare. Läraryrket är ett mycket kvinnodominerat yrke. Där ska man kunna förkovra sig och få betalt för det men också inom sjuksköterskeyrket, som jag vet sker i flera landsting nu. Det tycker jag att man ska gå vidare med när det gäller socialsekreterare, arbetsterapeuter och många andra viktiga kvinnoyrken.

Arbetet mot våld i nära relationer har pågått väldigt intensivt under alliansregeringens period. Det har avsatts mycket pengar. Nu sitter Carin Götblad och filar på ett slutbetänkande till juni om hur vi kan gå vidare med frågan. Det är i hög grad en fråga om maskulinitet, män och jämställdhet.

Avslutningsvis har regeringen tillsatt en utredning för den framtida jämställdhetspolitiken. Landshövdingen på Gotland, Cecilia Schelin

Anf. 33 ANN-CHRISTIN AHLBERG (S):

Fru talman! Jag ska börja med att säga att jag håller med ministern om att det som nyligen hänt – vi vet inte om det är en händelse eller händelser – på en förskola absolut inte får hindra oss från att försöka få in fler män i förskolan. Vi måste se det som är viktigast. Men det kanske också handlar om att vi måste se över hur man har det på förskolan. Det kanske måste vara lite mer personal inom förskolan för att undvika att någon blir utsatt och för att män som inte alls har en avvikande läggning ska känna sig trygga och våga jobba i förskolan. Det håller jag med jämställdhetsministern om. Detta tror jag att vi alla måste jobba tillsammans med.

Jag säger återigen att det var 1974, alltså för 40 år sedan, som vi fick en föräldraledighetsförsäkring som gav oss möjlighet att dela lika. Ändå har det varit en så liten skillnad under den här perioden, även om pappamånaden hade ett visst genomslag. Därför måste vi ta ytterligare steg för att gå mot delad föräldraledighet.

Precis som när det gäller våldet, som vi varit inne på, tror jag att det är viktigt att unga män och killar får goda manliga förebilder och att de får bevisa att de har känslor och inte är hårda och kalla våldsutövare. Man föds inte till det, utan det beror faktiskt på något annat. Sedan kan det finnas några enstaka som har en sjukdom som gör dem våldsamma, men det är en annan sak.

Jag vidhåller att vi måste gå från ord till handling. Där har ministern ett ansvar och jag har ett annat.

Anf. 34 JOHAN ANDERSSON (S):

Fru talman! Till jämställdhetsministerns sista inlägg tänkte jag skicka med en fråga. Ministern var inne på att vi står inför stora rekryteringsbehov framöver i de olika sektorerna.

Det är spännande med det arbete som genomförs framför allt i Norrbotten när det gäller att få kvinnor att gå över till traditionellt mansdominerade yrken, inte minst inom gruvnäringen. För ett par år sedan besökte vår utskottsgrupp Kiruna och Gällivare och fick bra beskrivet hur detta arbete skedde. Det är fascinerande att kvinnor i dag kör dessa jättestora maskiner. Det hade inte varit tänkbart för ett antal år sedan, nu håller man på att bryta könsmönstret.

Offentlig sektor står också inför gigantiska utmaningar framöver vad gäller rekrytering. Sveriges Kommuner och Landsting räknar med att det de kommande sju åren behöver rekryteras ungefär 420 000. Här skulle det vara ypperligt att bryta könsmönstret i de dominerande yrkesgrupperna. Ministern nämnde lärare, sjuksköterskor och andra, och det finns många andra yrken där det också vore värt att bryta könsmönstret.

Min fråga till ministern är: Vilka konkreta åtgärder kan regeringen vidta för att få till en förändring? Kommunerna och landstingen är visserligen huvudmän, men det borde finnas stimulansåtgärder för att bryta könsmönstret.

Svar på
interpellationer

Anf. 35 Statsrådet MARIA ARNHOLM (FP):

Fru talman! Jag tackar Ann-Christin Ahlberg och Johan Andersson för en intressant och givande diskussion och debatt.

Jag tror att jämställdhetsintegrering är viktigt för att vi ska klara kompetensförsörjningen och få män i vård och utbildning. Jag besökte vård- och omsorgsprogrammet i Skövde. Där har man 30 procent killar. Det är inte rocket science, utan det är så för att de har bestämt sig. Jag besökte en förskola och skola utanför Umeå där 50 procent av dem som jobbade var män. Så är det för att de har bestämt sig.

I inledningen av debatten vittnade ni bägge två om att jämställdhet är mer på var mans och kvinnas läppar nu för tiden. Också många fler män är intresserade av det.

Genom de resurser och den kunskap vi sprider om jämställdhetsintegreringsarbetet tror jag att vi är ett långt steg på väg, och jag tror att marknaden kommer att verka för oss. Gruvföretagen och ingenjörsföretagen slåss om kvinnorna, och vi börjar slåss om männen. Kompetensbristen gör att både samhälle och ekonomi verkar för att gå åt rätt håll.

Till sist: Det vi vet om förövaren i det förskräckliga förskolebrottet är att han var praktikant. Det understryker behovet av utbildade förskollärare och barnskötare i förskolan. Vår satsning på och utbyggnad av antalet förskolläraryr utbildningsplatser med 25 procent är därför ett av många viktiga steg.

Jag beklagar, men min talartid är slut. Jag hoppas dock att debatten fortsätter, så ställ gärna fler interpellationer.

Överläggningen var härmed avslutad.

9 § Svar på interpellation 2013/14:379 om barnomsorg på obekvämt arbetstid

Anf. 36 Statsrådet MARIA ARNHOLM (FP):

Fru talman! Kerstin Nilsson har frågat mig vilka åtgärder jag tänker vidta för att fler kommuner ska erbjuda barnomsorg på obekvämt arbetstid.

Interpellanten påpekar att aldrig förr har så många barn varit inskrivna i förskolan som i dag. Det stämmer. Låt mig tillägga att det samma gäller barn i omsorg på kvällar, nätter och helger. Aldrig förr har så många barn erbjudits omsorg under så kallad obekvämt arbetstid.

År 2006 erbjöd 116 kommuner sådan omsorg. År 2013 hade antalet ökat till 168 kommuner. År 2006 fanns det 3 211 barn i omsorg under kvällar, nätter och helger. År 2013 var det 5 570 barn. För 2014 har 171 kommuner ansökt om det statsbidrag som finns för att stimulera kommuner att anordna sådan omsorg.

Trots detta kan det fortfarande finnas föräldrar som har behov av omsorg på kvällar, nätter och helger men som inte får det. Enligt skollagen ska kommunen sträva efter att erbjuda omsorg för barn under den tid då förskola eller fritidshem inte erbjuds i den omfattning som behövs, bland annat med hänsyn till föräldrarnas förvärvsarbete. Kommunen bör därför göra en individuell bedömning utifrån de lokala förutsättningarna för

varje ansökan om plats. I bedömningen bör även ingå föräldrarnas reella möjligheter att själva ordna omsorg för sina barn.

Ökningen av antalet kommuner som erbjuder omsorg på obekvämt arbetstid kan bero på flera faktorer. Jag är dock övertygad om att införandet av den nya skollagen 2011 har varit viktig liksom den statliga satsningen för att stimulera kommunerna att erbjuda omsorg på kvällar, nätter och helger som pågår fram till och med 2016.

Jag avser för närvarande inte att vidta ytterligare åtgärder utan avvaktar den pågående utvecklingen.

Anf. 37 KERSTIN NILSSON (S):

Fru talman! Jag tackar statsrådet för svaret. Vi lever och arbetar i dag i ett 24-timmarssamhälle, och då måste även barnomsorgen hänga med. Trots ökningen matchar tillgången på barnomsorg under så kallad ob-tid inte det behov som finns.

Enligt en LO-rapport från 2012 uppger var fjärde förälder att de inte kan arbeta heltid på grund av förskolans öppettider. Det är problem som vi måste ta på allvar. I vårt samhälle måste föräldrar, både sammanboende och ensamstående, kunna arbeta heltid om de vill. Därför måste förskolan erbjuda verksamhet som föräldrarna känner sig trygga med och ha öppettider som matchar föräldrarnas arbetstider.

Enligt Statistiska centralbyrån arbetar nästan 40 procent av löntagarna på kvällar, nätter eller helger, och det är en siffra som stiger. Samtidigt saknar över hundra av landets kommuner barnomsorg på obekvämt arbetstid, trots att skollagen fastslår att de ska sträva efter att erbjuda det.

Riksdagen har drivit på regeringen att införa ett stimulansbidrag så att kommunerna i ökad utsträckning kan erbjuda barnomsorg på kvällar, nätter och helger – något som de borgerliga partierna tidigare röstat emot. Men efter hemställan från riksdagen har regeringen infört ett mycket litet statsbidrag för att stimulera kommunerna att i ökad utsträckning erbjuda barnomsorg på kvällar, nätter och helger.

Det är otillräckligt. Vi ser ett behov av större medel för att denna verksamhet ska komma till stånd i alla kommuner, och på sikt tror vi att denna rätt behöver lagstadgas.

När det gäller den ökning som har skett redovisar statsrådet ett antal siffror. År 2006 var det 116 kommuner som erbjöd omsorg på obekvämt arbetstid. År 2013 var det 168 kommuner. Det är ju en ökning med 52 kommuner på sju år. Bryter vi ned det så är det sju och en halv kommun per år. År 2014 ökade antalet som sökt med tre kommuner. Av Sveriges 290 kommuner är det 119 som ännu inte erbjuder barnomsorg på ob-tid.

Fru talman! Låt oss titta lite närmare på dessa siffror. Räkna vi med sju nya kommuner per år skulle det ta 17 år innan alla Sveriges kommuner har barnomsorg på ob-tid. Låt mig spekulera lite: I vissa kommuner kommer då de barn som föds i år att få barnomsorg på kväll, natt eller helg först när de är mogna att gå ut i vuxenlivet. Ja, jag raljerar, för naturligtvis kommer dessa barn inte att behöva barnomsorg då. Låt mig spekulera lite till: Blir det tre nya kommuner per år skulle dagens barn hinna bli 39 år. Men det är klart, då har de barnomsorg till sina egna barn.

På min fråga om vilka åtgärder statsrådet tänker vidta för att fler kommuner ska erbjuda barnomsorg på obekvämt arbetstid fick jag svaret att inga ytterligare åtgärder kommer att vidtas och att statsrådet avvaktar den pågående utvecklingen. Tycker statsrådet att en ökning med tre kommuner på ett år är en utveckling?

Anf. 38 Statsrådet MARIA ARNHOLM (FP):

Herr talman! Tack, Kerstin Nilsson, både för en intressant fråga och för att oppositionen har drivit på så att vi nu har ett statsbidrag som gör att ytterligare ett antal kommuner har satt i gång det här viktiga arbetet som de enligt lagen är anmodade att göra.

Jag skulle inte dra slutsatsen att alla de kommuner som förra året erbjöd den här typen av omsorg också har sökt, utan jag törs lova, utan att ha siffrorna direkt på papper, att nettot är större och att antalet alltså är fler. En lång rad kommuner har avstått från att söka de här medlen och kör på som de har gjort tidigare.

Jag vill ändå konstatera att sedan lagen ändrades 2011 och det här statsbidraget tillfördes ser vi en utveckling i rätt riktning. Jag vill också påminna om att regeringen nu i vårpropositionen föreslår medel till ökade anslag till Skolinspektionen för att de ska kunna förstärka sin översyn av förskolor. I detta ingår naturligtvis också det krav som ligger på kommunerna att tillhandahålla omsorg också på obekvämt tid.

Anf. 39 KERSTIN NILSSON (S):

Herr talman! Hur många barn som finns i barnomsorg på obekvämt tid är det kanske inte helt lätt att få fram. Men något som jag vet är att det finns ett stort mörkertal när det gäller hur många barn som har behovet. Om min kommun inte erbjuder nattis eller kvällis står jag förmodligen inte heller i kö. Man kör ju inte till någonting som inte finns. Vi vet alltså inte hur stort mörkertalet är.

När allt fler verksamheter kräver bemanning dygnet runt ökar behovet av barnomsorg. Samtidigt som arbetslösheten är hög måste ensamstående ibland tacka nej till arbete för att de inte får ihop barnomsorgen. Det är inte alltid man kan ordna det med släkt och vänner eller mor- och farföräldrar. Slakten kanske inte finns i närheten, för jakten på jobb kan ha inneburit att ensamstående föräldrar har tvingats bryta upp sitt liv och kontaktnät och flytta till en helt ny ort.

En modern förskola ska vara öppen och tillgänglig när föräldrarna behöver arbeta. Vi socialdemokrater är beredda att lagstifta om kommunernas skyldighet att erbjuda barnomsorg på kvällar och nätter. Genom nattis tar vi till vara människors vilja att arbeta samtidigt som barnen får en trygg omsorg under tiden. Utvecklingen av denna omsorg behöver också följas noga och verksamheten kvalitetssäkras. Vill vi ha ett samhälle som tillhandahåller service som sjukvård och omsorg dygnet runt måste vi även ansvara för att folk ska kunna tacka ja till de här jobben.

Tycker statsrådet att det är rimligt att människor tvingas tacka nej till arbete på grund av att de inte kan lösa barnomsorgsfrågan?

Anf. 40 Statsrådet MARIA ARNHOLM (FP):

Herr talman! Nej, jag tycker inte att det är rimligt att människor behövs tacka nej till en sysselsättning på grund av att de inte får den barn-

omsorg eller förskola de har rätt till. Därför tycker jag också att det är positivt att utvecklingen går i rätt riktning, att vi i lagen säger att kommunerna ska ansvara för detta och att vi också har stimulansbidrag. De täcker inte på något sätt de kostnader som detta medför, för det här är, och det är vi nog överens om, en kostnad som huvudmännen, alltså kommunerna, ska stå för.

Det är klok politik av varje kommun som vill främja arbetslinjen och se till att människor kan jobba både på de kommunala arbetsplatserna och i de privata företagen att göra på det här sättet. Därför följer jag den här frågan med intresse och med noggrannhet. Jag noterar att det inte går lika fort som jag skulle önska men att det är på rätt väg.

Vi har tidigare under förmiddagen diskuterat mycket kring alla de välfärdsbehov som behöver tillgodoses inom ramen för det kommunala arbetet. Det handlar om förskola men också om skola, utbildning, vård och omsorg. Att få råd med detta, att se till att man kan erbjuda det man vill, handlar om att – och det är kanske ett av regeringens viktigaste bidrag – föra en sund ekonomisk politik som gör att vi får tillväxt och nya skattemedel att göra detta för.

Att gå in och lagstifta om det ena efter det andra som kommunerna måste göra är frestande men kräver också en avvägning i förhållande till vad resurserna ska räcka till. Jag menar att nödvändiga reformer måste gå hand i hand med en ekonomisk politik som garanterar fortsatta resurser till välfärden.

Anf. 41 KERSTIN NILSSON (S):

Herr talman! Jag ska inte gå in på den ekonomiska politiken, för där har vi nog inte samma syn.

Frågan om barnomsorg på obekvämt arbetstid berör många yrkesgrupper, och ofta är det kvinnor inom vård och omsorg och inom serviceyrkena som har det svårast att förena arbetstider med barnomsorgens öppettider. Det rör alltså i stor utsträckning kvinnor som redan i dag har lägre lön än männen.

Tycker inte statsrådet att en bra tillgång till barnomsorg är en av de viktigaste frågorna när det gäller jämställdhet?

Anf. 42 Statsrådet MARIA ARNHOLM (FP):

Herr talman! Jo, Kerstin Nilsson, jag tycker att förskolan är den kanske viktigaste av alla jämställdhetsreformer. Den står sig väl i konkurrensen med särbeskattnings, föräldraförsäkring och andra saker som har bidragit till att Sverige är ett av världens mest jämställda länder. Därför kan jag också med stolthet konstatera att alliansregeringen har fortsatt den utbyggnadstakt av förskolorna som har varit rådande i Sverige. Det har blivit 100 000 nya platser sedan 2006. Det är fler barn än någonsin som går i en bättre förskola än någonsin.

Det hindrar dock inte att vi måste ha höga ambitioner att fortsätta att utveckla förskolan, att höja andelen förskollärare i förskolan och att se till att efterfrågan på förskoleplatser inte leder till att barngrupperna blir för stora. Regeringen har avsatt 120 miljoner om året under ett par år för att underlätta för kommunerna att jobba också med den kvalitetsfrågan. Men det hindrar inte att vi också måste fortsätta att se till att alla kommuner erbjuder omsorg på obekvämt arbetstid. Jag är missnöjd med tak-

ten men menar att vi har kommit en bra bit på väg, och jag kommer att fortsätta att bevaka detta och se till att vi fortsätter framåt.

Överläggningen var härmed avslutad.

10 § Svar på interpellation 2013/14:394 om regelverket för visstidsanställningar

Anf. 43 Arbetsmarknadsminister ELISABETH SVANTESSON (M):

Herr talman! Eva-Lena Jansson har frågat mig om regeringen avser att vidta några åtgärder för att begränsa arbetsgivarnas möjlighet att utnyttja visstidsanställning och om regeringen avser att ge riksdagen information om innehållet i det hemligstämplade brevet från EU-kommissionen i enlighet med 10 kap. 3 § riksdagsordningen.

Tillsvidareanställningar är grunden på svensk arbetsmarknad och har sedan 1990-talet utgjort drygt 80 procent av alla anställningar. Visstidsanställningar är ofta ett viktigt första steg in på arbetsmarknaden, inte minst för unga och utrikes födda.

Uppgifter från Eurostat visar att Sverige ligger bland de länder som har allra störst flöden från tillfälliga till fasta jobb. Varje kvartal går ungefär 70 000 personer från en tidsbegränsad anställning till en tillsvidareanställning.

Regeringens uppfattning är att de svenska reglerna om visstidsanställningar är förenliga med det så kallade visstidsdirektivets bestämmelser. Mot bakgrund av de synpunkter som kommissionen har haft har regeringen i två promemorior föreslagit vissa lagändringar i syfte att tydliggöra regelverket. Att vi inte har gått vidare med förslagen beror bland annat på att arbetsmarknadens parter har haft vitt skilda uppfattningar om någon ändring behöver göras.

Som jag har sagt tidigare här i kammaren tycker jag att det är angeläget att skapa en större klarhet runt hur användningen av tidsbegränsade anställningar i Sverige ser ut, inte minst mot bakgrund av den debatt som förs om frågan om omfattningen av längre perioder av upprepade visstidsanställningar. Arbetsmarknadsdepartementet diskuterar just nu med Statistiska centralbyrån hur en sådan kartläggning kan se ut.

När det gäller den andra frågan hänvisar Eva-Lena Jansson till en bestämmelse i riksdagsordningen. Den bestämmelsen gäller regeringens ansvar att informera riksdagen om sin syn på de dokument som Europeiska unionens institutioner överlämnat till riksdagen och som regeringen bedömer som betydelsefulla. Detta sker normalt genom faktapromemorior. Regeringen lämnar också fortlöpande information till utskotten om vad som sker inom ramen för arbetet i EU. Utskotten får således information om både pågående lagstiftningsarbete och pågående överträdelseärenden som inletts mot Sverige och vilken inställning Sverige har i de frågor som aktualiseras.

Anf. 44 EVA-LENA JANSSON (S):

Herr talman! Jag vill börja med att tacka statsrådet för svaret även om det inte riktigt var det som jag hade förväntat mig.

Bakgrunden till min interpellation är att man ändrade regelverket för visstidsanställningarna 2007 och gjorde det enkelt för arbetsgivare att visstidsanställa personer. Att visstidsanställa betyder att man kan ha väldigt otrygga anställningar. Enligt TCO finns det personer som har varit visstidsanställda i upp till fem år. Det betyder att man aldrig kan planera semester, man har svårt att få lån därför att man inte kan garantera att man har en fast inkomst och man får hela tiden lita på arbetsgivarens godtycke.

EU:s direktiv om visstidsarbete kräver att varje medlemsland har ett effektivt skydd mot missbruk. Det fick till följd att TCO anmälde Sverige till EU-kommissionen. Och EU-kommissionen har i en utredning kommit fram till att man delar TCO:s syn och driver nu ett överträdelseförfarande mot Sverige. Man har sagt till Sverige att göra något åt det.

När jag då frågar Elisabeth Svantesson vad regeringen tänker göra åt det är svaret tydligen att hon vill att SCB ska räkna fakta på ett annat sätt. Regeringen är tydligen inte nöjd med de fakta som finns i dag om att många utnyttjas som visstidsanställda.

Min andra fråga handlar om att regeringen har valt att hemligstämpla ett brev. Enligt riksdagsordningen ska regeringen ge information till riksdagen om dokument från EU-institutionerna som är viktiga för Sverige. Regeringen har inte informerat riksdagen tidigare om innehållet i det hemligstämplade brevet. Därför ställde jag frågan om regeringen tänker göra det. Jag får bara ett allmänt svar om hur regeringen jobbar, men det framgår inte varför man har valt att inte göra det. Det är uppenbart att Sveriges Radio har fått tillgång till det hemliga brevet.

Poängen med att jag och flera andra, fackliga organisationer till exempel och säkert andra delar av arbetsmarknadens parter, skulle vilja ta del av det är att EU-kommissionen har skrivit i det hemliga brevet att det svenska systemet har så många kryphål när det gäller möjligheten för arbetsgivaren att stapla olika former av vikariatsanställningar på varandra. Det visar att regeringen har fel. Då borde man ändra.

Visstidsanställningar behövs på den svenska arbetsmarknaden, och ingen vill förbjuda dem. Det måste kunna vara möjligt för en arbetsgivare att ta in en vikarie när någon är sjuk eller föräldraledig. Det handlar inte om det. Det handlar om missbruk. Min fråga till arbetsmarknadsministern är: Är det rimligt att en arbetsgivare med permanent behov av arbetskraft kan ha samma arbetstagar anställd år ut och år in utan att den får rätt till tillsvidareanställning? Tycker arbetsmarknadsministern det?

Och varför är arbetsmarknadsministern så hemlig? Varför vill man inte låta riksdagen ta del av dokumenten?

Dessutom har arbetsmarknadsministern nämnt i sitt svar att regeringen två gånger har utrett frågan om ändringar och regler för visstidsanställda. Det skulle vara intressant att få veta varför Arbetsmarknadsdepartementet nu gör en annan bedömning utifrån de tidigare utredningarna, trots att varken svensk rätt eller EU-rätten har ändrats sedan 2012.

Herr talman! Jag hoppas kunna få svar från arbetsmarknadsministern på mina frågor.

Anf. 45 Arbetsmarknadsminister ELISABETH SVANTESSON (M):

Herr talman! Tack till Eva-Lena Jansson för interpellationen!

Svensk arbetsmarknad ska präglas av ordning och reda och goda villkor. Arbetsgivare som har ett arbetskraftsbehov som sträcker sig över en längre tid bör erbjuda tillsvidareanställning. Där är Eva-Lena Jansson och jag helt överens. Det är också det naturliga, och så ser det ut i de allra flesta fall.

Av alla anställda i Sverige hade drygt 80 procent tillsvidareanställning, det vill säga fast anställning, år 2013. Det är samma nivå som det har legat på under de senaste 25 åren. Andelen tidsbegränsade anställningar har varit ungefär densamma sedan den tidigare socialdemokratiska regeringens tid. Om något har de minskat lite sedan 2006.

Samtidigt som tillsvidareanställning är grunden på svensk arbetsmarknad är tidsbegränsade anställningar också viktiga. För företagen handlar det om att de har möjlighet att anpassa sin verksamhet efter nya förutsättningar, såväl bättre som sämre. Denna möjlighet att anpassa sig är avgörande för att behålla konkurrenskraft. Och tidsbegränsade anställningar är också en viktig bro in på arbetsmarknaden, särskilt för unga personer och för andra med svårighet att finna en plats på arbetsmarknaden.

En siffra som jag tycker är viktig att lyfta fram i sammanhanget är den som kommer från Eurostat och som visar att Sverige är bland de länder som har det allra största flödet från tillfälliga anställningar till fasta jobb. Det är viktigt, för det bekräftar att det ofta är en väg just till fast anställning.

Vid mina många resor runt om i Sverige pratar jag med många arbetsgivare och många medarbetare. Många arbetsgivare använder sig av just visstidsanställningar i tider av osäkerhet. För dem som anställs kan det också vara den första chansen att få in en fot på arbetsmarknaden och för en ung person att få den första raden i cv:t. En begränsning av möjligheterna att använda tidsbegränsade anställningar skulle inte automatiskt leda till erbjudanden om tillsvidareanställning.

Eva-Lena Jansson frågade mig vilken uppfattning jag har. Men regeringens uppfattning är tydlig. Vi tycker att de svenska reglerna, om visstidsanställningar, är förenliga med visstidsdirektivets bestämmelser. Det är alltså svaret på den frågan.

Anf. 46 EVA-LENA JANSSON (S):

Herr talman! Jag blir lite förvånad. Statsrådet vill inte svara på frågan om varför informationen från kommissionen är hemligstämplad. Men om man inte vill överlämna den informationen till riksdagen finns det ett utskott i riksdagen som i så fall granskar om man håller sig till riksdagsordningen eller inte.

Jag har lite material till arbetsmarknadsministern som jag ska lämna över till henne. Det är *TCO: Statistik visar missbruk av visstidsanställningar* men också *Visstid på livstid?* som är Kommunals rapport. Jag undrar om arbetsmarknadsministern har sett den rapporten och läst den. Arbetsmarknadsministern verkar vara någon annanstans, men hon ska i alla fall få den rapporten av mig. Jag tänkte lämna över den till arbetsmarknadsministern eftersom den visar på att det finns ett missbruk.

Om arbetsmarknadsministern egentligen är intresserad av att ändra fakta och statistik kan man fråga sig: Är problemet huruvida det är ett missbruk eller inte? Eller är det ett problem att det i så fall är få som utsätts för missbruk? Det är 65 000 som har haft visstidsanställningar i upp till fem år. Gruppen som har haft visstidsanställningar i upp till tre år ligger någonstans runt 200 000. Det är jättemånga människor! Jag förstår inte att arbetsmarknadsministern inte tycker att det är ett problem. Det är ett problem för de här människorna.

Det som jag vänder mig mot är inte att man kan ha visstidsanställning. Jag vänder mig mot att en arbetsgivare år ut och år in tillämpar visstidsanställning för permanent arbetskraft. Det gör människor otrygga på arbetsmarknaden och gör att de faktiskt inte fungerar fullt ut i det civila livet eftersom det är svårt att få till exempel banklån om man vill köpa hus. Då är det rimligt att arbetsmarknadsministern, när hon har tagit del av EU-kommissionens brev, konstaterar: Ja, det finns ett missbruk i Sverige och ja, regelverket ser ut på det här sättet och det borde man göra något åt.

Man kan inte lösa det bara genom att SCB ska ta fram ny statistik eftersom man tycker att den statistik som finns är felaktig.

Det är alltså fråga om två fackliga organisationer. På s. 7 framgår det ganska tydligt att andelen visstidsanställda ökar och andelen tillsvidareanställda minskar. Är det inte ett problem? Tycker regeringen att det är helt okej? I så fall tycker regeringen att det också är rätt att man som arbetstagare ska kunna vara skyddslös i Sverige.

Det principiella är att EU-kommissionen sagt att regeringen måste göra någonting åt regelverket. Regeringen har utrett och utrett, och nu konstaterar regeringen att arbetsmarknadens parter tycker lite olika. Hade det då inte varit bra att sätta sig ned med arbetsmarknadens parter och försöka hitta en lösning?

Det regeringen gör är att man ger SCB i uppdrag att ta fram ny statistik, men man vill inte presentera den information man fått i svarsbrevet från EU-kommissionen. Man vill egentligen inte göra någonting åt regelverket. Frågan till Elisabeth Svantesson blir: Är du helt nöjd? Och du ska, som sagt, få rapporten.

Anf. 47 JOHAN ANDERSSON (S):

Herr talman! Jag hade inte tänkt ge mig in i den här debatten, men när jag läste svaret från arbetsmarknadsministern om huruvida utskottet hade fått information om det sekretessbelagda brevet till Europakommissionen eller ej blev jag lite förvånad.

Utskotten får kontinuerligt information om aktuella frågor i olika avseenden. När det gäller den här frågan är informationen framför allt övergripande. Det vi vet är att regeringen har svarat att de inte har för avsikt att göra justeringar i lagstiftningen eftersom de är nöjda med det resultat som finns. Min fråga till arbetsmarknadsministern är: Varför denna tystnad kring frågan? Det finns en stor potential, många är intresserade och det är viktigt hur den hanteras på svensk arbetsmarknad. Det är en viktig fråga för parterna. Jag kan hålla med ministern om att det är parterna som i första hand bör avgöra sådana frågor, men när de inte kommer dithän måste vi gå lagstiftningsvägen.

Jag blev lite förvånad över svaret och skulle gärna vilja ha kompletterande information.

Anf. 48 Arbetsmarknadsminister ELISABETH SVANTESSON (M):

Herr talman! Eva-Lena Jansson tar upp de synpunkter som kommit från kommissionen gällande det svenska regelverket. Regeringen har en god dialog med kommissionen i det här ärendet, men vi anser fortfarande inte att våra regler skulle strida mot de krav som ställs i visstidsdirektivet. Det är den dialogen vi för med kommissionen.

Det finns inga fall i Arbetsdomstolen om missbruk av visstidsanställningar genom stapling på det sättet som kommissionen exemplifierar i överträdelseärendet. Parterna verkar som sagt ha ganska olika uppfattningar om huruvida det föreligger ett missbruk av visstidsanställningar.

När det påstås saker i debatten är det viktigt att fakta reds ut. Jag vill veta hur saker och ting förhåller sig, men jag ändrar inte lagar på grund av en opinionsundersökning som ett visst fackförbund gjort och inte heller på grund av någonting som Svenskt Näringsliv gör. Det är viktigt att vi går på djupet med en undersökning för att ta reda på hur det verkligen förhåller sig. Det är det vi nu gör tillsammans med Statistiska centralbyrån. Det är först när vi känner till fakta som vi kan bestämma om och hur vi ska gå vidare.

Sverige har tagit kommissionens kritik på allvar och tidigare också gått med på att förtydliga lagen, även om vi i grunden tycker att den uppfyller visstidsdirektivet. Som jag sade har vi lagt fram två olika förslag, men det har inte funnits tillräckligt brett stöd för dem.

När det gäller brevet som Eva-Lena Jansson hänvisar till tror jag att det är viktigt att komma ihåg att det riksdagsordningen talar om är det som Europeiska unionens institutioner lämnar över till riksdagen och som regeringen sedan bedömer som betydelsefullt. Det är det som den paragrafen handlar om.

Vad beträffar det hemligstämplade brevet har det gjorts en sekretessprövning – jag har sagt det tidigare i kammaren – i samband med att handlingen begärdes ut. Då bedömdes det att så kallad utrikessekretess gäller för den handlingen, och eftersom sekretess råder kan jag inte berätta mer om innehållet i kommissionens svar.

Anf. 49 EVA-LENA JANSSON (S):

Herr talman! Det är tur att det finns granskande medier i Sverige. Sveriges Radios nyhetsprogram *Ekot* har tagit del av det hemligstämplade brevet, och där framgår att det svenska systemet har många kryphål när det gäller möjligheten att stapla olika former av vikariatsanställningar på varandra. Jag förstår att regeringen hemligstämplar ett sådant brev. Det är tydligt att de regler vi har på svensk arbetsmarknad behöver ändras.

Jag har frågat flera gånger varför regeringen inte vill ge rättvisa villkor och ha ordning och reda på arbetsmarknaden. Det är vad det handlar om. Det handlar om maktbalansen på arbetsmarknaden när det finns visstidsanställningar. Om man kan vara visstidsanställd upp till fem år blir det svårt att planera hela sitt sociala liv. Man är utlämnad till arbetsgivaren som hela tiden ska förlänga ens visstidsanställning. Det innebär

att man har en otrygg anställning. Man har svårt att göra sin röst hörd. Om man kritiserar till exempel arbetsmiljön är det risk för att man inte får fortsätta. Man har som visstidsanställd sämre löneutveckling, och möjligheten att ta semester när man önskar är starkt begränsad. Det finns alltså mängder med problem med visstidsanställning.

När vi ser att visstidsanställningarna ökar och vi dessutom vet att de ökar mest där många kvinnor är representerade, då är det inte bara en fråga om rätten på arbetsmarknaden utan också en jämställdhetsfråga. Och regeringen är nöjd eftersom makten ligger kvar hos arbetsgivaren.

Jag borde vara förvånad, men jag är det inte. Däremot är jag besviken över att regeringen inte lyssnar på EU-kommissionen i den här frågan. Vi vill ha ändring av regelverket för visstidsanställningar.

Anf. 50 JOHAN ANDERSSON (S):

Herr talman! Jag tror inte att vi kommer mycket längre när det gäller frågan om sekretess.

Jag har en följdfråga till arbetsmarknadsministern. Ministern hänvisade till en översyn eller en utredning där man tillsammans med SCB ska ta fram ett underlag. När kan vi se resultatet av den utredningen?

Anf. 51 Arbetsmarknadsminister ELISABETH SVANTESSON (M):

Herr talman! Vi har en god dialog med kommissionen i den här frågan. Det är viktigt också framöver. Jag vill ändå upprepa några saker.

Visstidsanställningar är en viktig del av svensk arbetsmarknad, men arbetsgivare som har ett arbetskraftsbehov som sträcker sig över en längre tid ska erbjuda tillsvidareanställning. Det är det naturliga, och som jag sade tidigare är det så det ser ut i de allra flesta fall.

På mina resor runt om i Sverige möter jag ofta unga som börjat med en tidsbegränsad anställning och sedan fått fast jobb. Det har varit en väg in för dem. Men självfallet är missbruk av visstidsanställningar inte acceptabelt.

Jag vill inte vidta åtgärder när det gäller lagstiftningen utan att veta om de träffar rätt, och jag fattar inte beslut utifrån opinionsundersökningar eller rapporter skrivna av parterna. De är viktiga att ta in, men jag vill ha en bredare och mer djupgående bild. Därför tror jag att det är bra för alla att vi låter Statistiska centralbyrån göra undersökningen.

Jag vill inte i onödan begränsa flexibiliteten på arbetsmarknaden, men om något ska göras ska det vara bra. Det ska inte försämra människors möjlighet att få jobb. Nu går vi vidare med kartläggningen, och utifrån den fortsätter vi framåt.

Överläggningen var härmed avslutad.

*Svar på
interpellationer*

Anf. 52 Arbetsmarknadsminister ELISABETH SVANTESSON (M):

Herr talman! Eva-Lena Jansson har frågat mig om jag avser att vidta några åtgärder utifrån den statistik som visar att fas 3 blivit en återvändsgränd för arbetslösa. Vidare har Eva-Lena Jansson frågat mig om jag anser att några åtgärder behöver vidtas för att komma till rätta med den höga arbetslösheten i Sverige.

Patrik Björck har frågat mig om jag kommer att presentera några nya initiativ för att komma till rätta med matchningsproblemen på den svenska arbetsmarknaden.

Jag svarar på interpellationerna i ett sammanhang.

Alla människor behövs och måste få en chans att komma in på arbetsmarknaden. Jag tror att möjligheten att få ett jobb är större om man får vara nära arbetsmarknaden och vara aktiv på en arbetsplats som ger erfarenheter, nätverk och referenser.

Statistik från Arbetsförmedlingen visar att det under 2013 var drygt 12 000 personer som lämnade sysselsättningsfasen för ett arbete eller utbildning. Statistiken visar också att det under 2013 var färre som gick från fas 1 och 2 till sysselsättningsfasen än vad det var 2012. Att antalet deltagare i sysselsättningsfasen ändå ökat beror på att det är många som en gång deltagit som återvänder efter en tid i arbete, studier eller sjukdom. Det är med andra ord en betydande omsättning bland deltagarna, och många lämnar sysselsättningsfasen för arbete eller studier. Möjligheten att återgå till programmet kan också utgöra en trygghet, och det tycker jag är positivt.

För att jobben ska bli fler och komma fler till del krävs en politik som bidrar till att det skapas fler jobb inom alla branscher på arbetsmarknaden. Regeringen har sedan 2006 vidtagit omfattande åtgärder för att minska arbetslösheten och förbättra matchningen. Det handlar bland annat om åtgärder som ökar sysselsättningen samt investeringar i kunskap och företagets konkurrenskraft. I budgetpropositionen för 2014 föreslogs åtgärder för drygt 20 miljarder kronor under 2014 för tillväxt och jobb för att motverka att arbetslösheten biter sig fast. Vi kan se att regeringens reformer bidragit till att sysselsättningen ökat med över 250 000 personer sedan 2006 samt att arbetskraftsdeltagandet och sysselsättningsgraden är bland de högsta i Europa.

För att rusta dem som står längst ifrån arbetsmarknaden förlängdes det särskilda anställningsstödet maximala längd med ett år, och det förstärkta särskilda anställningsstödet för personer i sysselsättningsfasen har permanentats. Regeringen har också tillfört medel för 1 000 nya utvecklingsanställningar inom Samhall för personer i sysselsättningsfasen med nedsatt arbetsförmåga. Satsningen för 2014 innebär också att möjligheterna till programinsatser i sysselsättningsfasen har permanentats.

För att skapa fler och bredare vägar in på arbetsmarknaden för unga införde regeringen i mitten på januari ett statligt stöd för anställningar på yrkesintroduktionsavtal. Regeringen föreslog vidare i budgetpropositionen för 2014 flera åtgärder för att förbättra såväl den skolförlagda yrkes-

utbildningen som lärlingsutbildningen. Dessutom har regeringen aviserat förändringar av nedsättningen av socialavgifter för unga.

Dagens arbetsmarknad ser helt annorlunda ut jämfört med hur det var för 20 år sedan, och vi står inför nya utmaningar. Fler behöver mer omfattande stöd från Arbetsförmedlingen än tidigare. Det kräver att vi har en arbetsförmedling som möter dagens arbetsmarknad, att insatserna vässas och att verktygslådan används på bästa sätt. Regeringen har därför nyligen fattat beslut om en bred översyn av Arbetsförmedlingen.

Anf. 53 EVA-LENA JANSSON (S):

Herr talman! Jag tackar arbetsmarknadsministern för svaret. Det hör till god ton, även om man inte alltid är nöjd med svaret.

Arbetsmarknadsministern beskriver hur hon gör resor i landet. Jag träffar också människor utanför det här huset, och det är bra. Så sent som förra veckan träffade jag några som var inskrivna i fas 3. En av dem, Torbjörn, kallar det fasansfullt. Han beskriver hur man får utföra meningslösa uppgifter i sin fas 3-verksamhet. Det är väldigt mycket förvaring, beskrev han det som. Nu är vi i förvaring, var den bild som det gavs uttryck för.

Trots att det funnits en massiv kritik mot fas 3, som numera kallas sysselsättningsfasen – eftersom alla tyckte att fas 3 var en förfärlig sysselsättningsåtgärd valde regeringen att byta namn på den – har inte regeringen ändrat innehållet, trots riksdagens tillkännagivande. Enligt Arbetsförmedlingens månadsstatistik var det drygt 400 000 arbetslösa när jag skrev interpellationen. Jag tror att det är 398 000 i dag. 35 000 är inskrivna i fas 3, vilket är en ökning med 4 procent jämfört med föregående år. Drygt 4 000 personer som är inskrivna i fas 3 saknar ersättning. I Örebro län är det drygt 1 200 personer som är inskrivna i fas 3.

Många ställer sig frågan vad regeringen har för syfte med fas 3. Jag har träffat flera som har varit inskrivna i fas 3 och som tidigare haft lönebidragsanställning. Några har offentlig skyddad anställning och har nu hamnat i en verksamhet där ersättningen är extremt låg, och de kommer inte vidare. Dessutom får de inte möjlighet att gå någon utbildning, vilket försvårar deras möjligheter att komma i arbete. Det har blivit en återvändsgränd. Men regeringen säger att det här är bra. Det är lite häpnadsväckande.

När jag frågar om regeringen tänker åstadkomma någonting nytt på arbetsmarknaden för att lösa arbetslösheten blir svaret: Vi har tillsatt en utredning om hur Arbetsförmedlingen ska fungera. Efter åtta år tillsätter regeringen en utredning om hur Arbetsförmedlingen ska fungera. Man kan säga att det är kreativt, även om det inte löser problemen för dem som varit arbetslösa väldigt länge.

Många i Sverige som har varit arbetslösa har varit det väldigt länge. Långtidsarbetslösheten ökar under den här regeringen. Effekten blir att man har svårare att komma tillbaka. Arbetsgivarna tittar på en. Om man inte har haft ett jobb på länge och är inskriven i till exempel fas 3 är det väldigt svårt att komma ut i arbete, trots att man gör jättebra arbetsinsatser om man får utföra dem och trots att man har kompetens. Har man varit arbetslös länge räknas man inte.

Jag tycker ändå att det är viktigt att regeringen beskriver poängen och syftet med fas 3. Man måste ha tänkt någonting. Var syftet att göra människor fattiga, så att de skulle begripa att de inte skulle vara arbetslösa? Det har uppenbarligen inte lett till att de fått jobb, utan gruppen som är i fas 3 ökar.

Det som händer om man inte kommer vidare från fas 3 för att man inte får gå någon utbildning är att man efter två år får söka sig en ny fas 3-anordnare. Jag vet att arbetsmarknadsministern har besökt en hel del fas 3-anordnare. Många av dem tjänar jättebra med pengar. De som tjänar pengar på det här systemet är inte de arbetslösa, utan de som bedriver denna företagsverksamhet. Det är privata företag som får 5 500 kronor för varje enskild person som är arbetslös. Det är klart att de inte har något intresse av att få ut de här människorna i arbete, snarare tvärtom.

Anf. 54 PATRIK BJÖRCK (S):

Herr talman! Jag tackar ministern för svaret på interpellationen. Det är dock synd, tycker jag, att ministern i en tidigare interpellationsdebatt sade att hon tar lätt på utredningar från facket och Svenskt Näringsliv, eftersom min interpellation bland annat bygger på en utredning från Svenskt Näringsliv. Det gäller den så kallade rekryteringsenkäten, som kom ut i dagarna och är en svidande vidräkning med regeringens misslyckade arbetsmarknads- och utbildningspolitik.

Drygt hälften av företagen uppger att de haft svårt att rekrytera medarbetare. Fortfarande misslyckas nästan vart femte rekryteringsförsök. Att företagen har svårt att rekrytera får konsekvenser för deras möjligheter att växa och möta marknadens efterfrågan. Företag tvingas tacka nej till order, dra ned på produktion eller skjuta på planerad expansion på grund av rekryteringssvårigheterna. En trend är att antalet kvarstående platser ökar, det vill säga platser som fortfarande är lediga vid månadens slut. Denna ökning hade man kunnat se under höstmånaderna 2013, och den fortsätter under inledningen av 2014.

Det här visar att företagen får svårare att hitta medarbetare med rätt kompetens, trots att arbetslösheten är skyhögt. Många arbetsgivare uppger att de har svårt att rekrytera medarbetare med den kompetens de söker. Det kan verka konstigt, när 400 000 människor är arbetslösa i Sverige, men det här avgörs inte i huvudsak av hur många arbetslösa det finns, utan av om man har en arbetsmarknads- och utbildningspolitik som fungerar och kan tillgodose arbetsgivarens behov med hjälp av den arbetslöses kompetens. Det är då det kan bli en rekrytering.

Hur väl den här matchningen fungerar påverkas av ett antal olika faktorer. Den arbetssökande behöver kompetens i form av utbildning. Men matchningen kan också påverkas av hur väl de så kallade mäklarfunktionerna fungerar. Det handlar på svensk arbetsmarknad i första hand om Arbetsförmedlingen, som har regeringens uppdrag att verka för en god matchning. Allmänhetens förtroende för Arbetsförmedlingen har fallit, och som rekryteringsenkäten visar minskar andelen arbetsgivare som använder förmedlingen som rekryteringsväg. Arbetsförmedlingens jobb-mäklande funktion blir alltmer undanskymd.

Hur utbildningsväsendet är anpassat till företagens behov av arbetskraft påverkar också matchningen. Detta avser dimensioneringen av antalet utbildningsplatser inom olika utbildningsområden men även individernas val av utbildning och utbildningens relevans. Väljer människor gymnasie- eller högskoleutbildningar utan att beakta vilka utbildningar som leder till jobb försvåras matchningen. Under ganska lång tid har vissa branscher uppgett svårigheter att rekrytera medarbetare. Vissa yrken har varit så kallade bristyrken under många år. Detta riskerar att förvärras av att intresset för yrkesutbildningar på gymnasienivå minskar.

Matchningen på svensk arbetsmarknad försämras. Det här är en svidande vidräkning från Svenskt Näringsliv med ett misslyckande från den moderatledda regeringen. Det är synd, herr talman, att arbetsmarknadsministern visar ett sådant ointresse för vad parterna har för uppfattningar och vad parterna kommer med för utredningar och rapporter.

Herr talman! I svaret kan jag inte hitta ett ord om de problem som tas upp i rekryteringsenkäten. Det får man väl tolka som ett nej. Arbetsmarknadsministern kommer inte att presentera några nya initiativ för att komma till rätta med matchningsproblemen på den svenska arbetsmarknaden.

Det är viktigt att komma ihåg att den förra rekryteringsenkäten från Svenskt Näringsliv kom år 2012. Då hade regeringen haft sex år på sig. Två år senare, 2014, när man kommer med en ny enkät, har regeringen haft åtta år på sig. Man konstaterar i Svenskt Näringslivs rekryteringsenkät att det inte har hänt någonting.

Det är samma problem som man beskrev för två år sedan när regeringen hade regerat i sex år som står kvar nu när regeringen snart har regerat i åtta år. Det är samma problem att kunna rekrytera och samma problem för företagen att hitta människor att anställa, och regeringen gör ingenting.

Anf. 55 GUNNAR ANDRÉN (FP):

Herr talman! För en del börjar tideräkningen 2006. Vi är några stycken som har varit med ännu längre. Det är högst relevanta frågor. Det ska jag gärna säga. Jag vet av svaret att regeringen arbetar väldigt intensivt med det.

Herr talman! Ibland måste man återvända till Arbetsförmedlingen i Bredäng. Jag var där på den tiden den ärade arbetsmarknadsministern hette Hans Karlsson. Det var några från skattutskottet från olika partier som var där.

Det vi fick se var att fas 3 inte fanns. Det fanns absolut inte. Däremot noterade jag att det fanns ett hundratal huvudsakligen kvinnor som satt och kvalificerade sig för en ny arbetslöshetsunderstödsperiod med vissa villkor. De skulle vara där ett antal timmar om dagen några dagar i veckan och söka jobb, som det hette.

Tyvär förtidspensionerades också den dagen av arbetsmarknadsskäl icke mindre än tre personer på just den arbetsförmedlingen. Det som nu heter fas 3 och kritiseras hårt fanns inte förr i tiden. Då hade man något annat. Man osynliggjorde problemet. En av de stora sakerna som jag tror att Socialdemokraterna i grund och botten tycker är bra är att vi har synliggjort problemet med dem som har svårt att få jobb.

Herr talman! Jag kan inte så mycket men något om arbetsmarknaden i Hallstavik. Det är en ort som ligger i länet. När jag kom in i riksdagen 2002 fanns det drygt tusen anställda. Jag tror att det var 1 200 i huvudsak vid Hallstaviks pappersbruk från 1913.

Jag noterar att sysselsättningen har gått nedåt något fruktansvärt i Hallstavik. Förra året lades pappersmaskin nummer två ned, och man har investerat väldigt mycket pengar. För varje investering på 10 miljoner man gör minskar antalet anställda. Man är nu nere i ungefär 429, hörde jag häromdagen. Det är alltså ungefär 800 personer som har försvunnit på de åren.

Vad ska de göra, dessa utomordentliga yrkesmän och yrkeskvinnor som finns på en sådan liten ort? De vänder sig till Arbetsförmedlingen i första hand. Men det finns också andra alternativ. De kan för det första skaffa sig utbildning och också titta på andra företag i regionen.

Det finns ett litet företag som heter Björks Rostfria, som jag också känner väl till. Det har fått en stor order till Göteborg. Det sysslar med vattenrening. Det har kunnat anställa väldigt många människor som tidigare har varit på pappersbruket. Pappersbruksjobben kommer aldrig tillbaka. Det kan man vara ganska säker på.

Det måste finnas företag som kan anställa. De problem som finns med matchningen är högst relevanta. Så är det absolut. Det måste man jobba väldigt mycket med. Men man måste också hela tiden jobba med den andra sidan. Det gäller att se till att det finns företag som anställer och utbildningsplatser så att människor kan få rätt jobb och också kan ta de jobb som finns.

Anf. 56 Arbetsmarknadsminister ELISABETH SVANTESSON (M):

Herr talman! Tack, Eva-Lena Jansson och Patrik Björck, för interpellationerna! Ni har hört mig säga det förr, men jag tänker upprepa det. Över en kvarts miljon fler har i dag ett jobb att gå till jämfört med 2006. Jag vet att Patrik Björck och Eva-Lena Jansson tror att det är en slump. Men det är det inte. Det är resultatet av en väldigt tydlig och reforminriktad jobbpolitik.

Vi kan jämföra med andra länder i Europa. Vi kan åka till Spanien. Befolkningen har ökat rätt så kraftigt i Spanien. De har tappat tre miljoner jobb. Vi kan titta på hur det såg ut i Sverige under 90-talskrisen. Det var väldigt många som förlorade jobbet. Det var över 500 000. Men jag är inte nöjd med detta. Jobben måste fortsätta att bli fler och också komma dem till del som i dag har väldigt svårt att ta sig tillbaka efter krisen eller som aldrig kom in.

Låt oss också komma ihåg att många av dem som i dag kämpar med att komma in på arbetsmarknaden och har en arbetsförmåga var personer som Patrik Björck, Eva-Lena Jansson och Socialdemokraterna tidigare inte såg. Man förtidspensionerade bort människor eftersom det var enklare. Då fanns de inte i statistiken och inte ens i arbetskraften. Det tänker jag aldrig låta ske.

Vi ser en arbetsmarknad som förändras. Vi ser unga utan gymnasieutbildning och utrikes födda personer som har svårt att ta sig in under krisen. Det handlar också om personer med funktionsnedsättning och nedsatt arbetsförmåga och äldre som har förlorat sina jobb till följd av en

strukturomvandling. Samtidigt har väldigt många enkla jobb försvunnit, och många arbetsgivare ställer i dag allt högre krav.

Detta är våra allra största utmaningar. Min väg framåt är att vi måste fortsätta att sänka trösklarna så att jobben fortsätter att bli fler. Det är ingen slump att de har blivit fler. Men de måste också komma allt fler till del.

Jag vill att ännu fler personer som i dag är i sysselsättningsfasen ska ha ett jobb att gå till. Jag träffade senast i går personer i sysselsättningsfasen. Jag har också träffat personer som just har gått vidare till jobb där arbetsgivarna har öppnat dörren för de personerna. Enligt Arbetsförmedlingen skedde förra året 12 000 övergångar till jobb eller utbildning. Jag vill se ännu mer av detta.

Den intressanta frågan när det gäller sysselsättningsfasen är att oppositionen säger nej. Men det finns inget gemensamt alternativ till vad ni vill göra i stället. Vad är ert gemensamma förslag när ni tillsammans med Sverigedemokraterna säger nej? Vad vill ni göra i stället? Det måste finnas en majoritet för någonting annat.

Min och regeringens väg framåt är att arbeta för att allt fler ska ha ett jobb att gå till och att jobben fortsätter att växa till. Alla de insatser som vi har infört med olika former av anställningsstöd ska användas av fler arbetsgivare. Här kan kommuner, landsting och privata arbetsgivare i dag göra ännu mer.

När det gäller matchningsfrågan är det en otroligt relevant och viktig fråga för svensk arbetsmarknad. Matchningsfrågan har många dimensioner. Jag och Patrik Björck har talat om den tidigare. Det handlar om utbildningssystem. Det är en väldigt viktig kugge i matchningssystemet att utbildningen hela tiden förbättras.

Regeringen lade i veckan fram en vårproposition på riksdagens bord som handlar om att stärka arbetskraften med mer kunskap. Det är A och O för matchning. Vi har ökat antalet platser på väldigt många yrkesutbildningar som arbetsmarknaden efterfrågar. Det gäller exempelvis sjuksköterskor och ingenjörer. Vi förändrar också nu CSN-systemet så att människor kan plugga högre upp i åldrarna.

Vi måste fortsätta på den vägen. Matchningen är en otroligt central fråga för arbetsmarkanden. Den har varit det under väldigt lång tid och måste fortsätta att vara så.

Anf. 57 EVA-LENA JANSSON (S):

Herr talman! Arbetsmarknadsministern hade flera minuter på sig men kunde ändå inte redogöra för vad syftet var med fas 3 mer än att förvara människor där. Jag har träffat väldigt många som är i fas 3 i Örebro län.

I måndags var jag i Örebro och träffade ett gäng män. För inte så länge sedan var jag i Karlskoga och besökte en verksamhet där personer jobbade sida vid sida. Några hade fas 3-anställning, några hade en OS-anställning och några hade en lönebidragsanställning. Det som skilde dem åt var villkoren. Fas 3 innebär att de inte har möjlighet att studera och dessutom inte har samma ersättning som de andra har.

Lönebidrag och offentligt skyddad anställning ger åtminstone den tryggheten att man har en lön.

Man kan fundera på vad syftet är med fas 3. Jag fortsätter nämligen att kalla det för fas 3 i stället för att säga sysselsättningsfasen. På en del ställen är det naturligtvis en sysselsättning. Men vi får också höra att man på andra ställen sitter och läser tidningar, tittar på tv, ägnar sig åt det man kanske skulle ha gjort hemma på kvällen, läser börssidor, släktforskar, tittar på film – vad vet jag? Hur det skulle kunna leda dessa människor till arbete begriper inte jag.

Jag förstår inte hur arbetsmarknadsministern kan tycka att det är bra att regeringen ser till att privata företagare får 5 500 kronor i månaden per person. Om man har 10 stycken får man alltså 50 000, och om man har 20 stycken får man 100 000 kronor i månaden för att ta hand om de här människorna utan att ge dem något som helst stöd.

Vi har ett alternativ. Jag trodde att arbetsmarknadsministern hade läst Socialdemokraternas förslag. Vi har föreslagit att människor som är i fas 3 i stället ska kunna få extratjänster inom välfärden. Vi vet att det finns många brister, och vi vet att det finns mycket som man skulle kunna göra i stället för att vara i fas 3. Det handlar om den förnedring som en hel del känner. En del säger: Jag har en bra verksamhet, men min ekonomi är helt sabbad.

Jag tycker att det är viktigt att den som är ansvarig för politiken förklarar vad syftet är med att 35 000 människor ska vara i en förvaring utan rimlig ersättning. Ni införde fas 3 och tog bort det som vi kallade för plusjobb. Där hade människor lön, semester och en anställning. I stället satte ni in detta.

Vi vill som sagt ha extratjänster i välfärden. Vi vill också säkerställa att människor ska få utbildning så att de ska kunna ta de jobb som Patrik Björck beskrev att svenskt näringsliv har. Man har jobb som man inte kan tillsätta därför att det saknas kompetens. Samtidigt är 35 000 människor inlåsta i fas 3. Är det verkligen en rimlig politik? Jag tycker inte det, och jag är förvånad över att regeringen vidhåller detta.

Herr talman! Det kanske vore rimligt att arbetsmarknadsministern svarade på frågan: Vad är syftet med fas 3?

Anf. 58 PATRIK BJÖRCK (S):

Herr talman! Fler jobbar i Sverige, säger arbetsmarknadsministern. Det är väl gott och väl. Sedan har befolkningen ökat med ännu fler. Det innebär bland annat att arbetslösheten har ökat under den moderatledda regeringens tid med mer än 30 procent. Det är arbetsmarknadsministern nöjd och känner sig tillfreds med. Ungdomsarbetslösheten är så hög i Sverige att vi får bidrag från EU för att vi inte hanterar den på rätt sätt. Långtidsarbetslösheten är mångdubblad.

Min fråga handlade egentligen om vilka svar arbetsmarknadsministern har att ge de företag som inte kan utföra sin produktion och som tackar nej till order. Det handlar om de kanske 100 000 arbeten som finns i befintliga företag nu, här och i dag och som på grund av regeringens misslyckande inte blir tillsatta. Det är det frågan handlar om. Hur ska regeringen hantera detta? Det fanns inte ett ord om det i svaret.

Herr talman! Det är lite anmärkningsvärt att när man ställer denna mycket viktiga och relevanta frågan till arbetsmarknadsministern i en interpellation som bygger på Svenskt Näringslivs utredning blir den hopslagen med en annan viktig interpellation som handlar om fas 3. Om

fas 3 på något sätt skulle vara svaret på frågan om hur man hanterar svenskt näringslivs rekryteringsbehov blir jag riktigt mörkrädd, herr talman. Fas 3 är regeringens mest misslyckade arbetsmarknadspolitiska åtgärd. Arbetsmarknadsministern kan inte ens, trots upprepade frågor, svara på vad den egentligen syftar till. När vi ställer frågor om hur man ska hantera reella problem som finns på svensk arbetsmarknad blir svaret alltså fas 3.

Som sagt: År 2012, när rekryteringsenkäten kom förra gången, konstaterade man att matchningen inte fungerade på svensk arbetsmarknad. Nu har det gått ytterligare två år, och alla problem kvarstår. Om man mäter funktionen på en arbetsmarknad är ett sätt att mäta vakansgrad och arbetslöshet. Det är ett väl etablerat mått på hur man ser om arbetsmarknaden fungerar eller inte. Det kallas för en Beveridgekurva – för den som är intresserad av de tekniska begreppen. Den mäter hur många lediga jobb som finns och hur hög arbetslösheten är.

Vad regeringen har lyckats med i sin politik är att vakansgraden, alltså antalet lediga arbeten, ökar samtidigt som arbetslösheten ökar. Detta är självklart ett problem som arbetsmarknadsministern är ansvarig för. Det är självklart ett problem som de arbetslösa kan kräva ett svar på. Det är självklart ett problem som företagen kan kräva att regeringen och arbetsmarknadsministern tar på allvar och inte bara viftar bort som någon rapport från parterna som inte alls ska ligga till grund för något agerande från regeringens sida.

Därför vädjar jag till arbetsmarknadsministern att svara på frågan: Vilka nya initiativ tänker regeringen komma med för att lösa de problem som år efter år uppmärksammas av Svenskt Näringsliv och företagen? Man ropar faktiskt på hjälp. Och som det ser ut nu är det en ropandes röst i öknen, och inga svar finns tillgängliga.

Anf. 59 Arbetsmarknadsminister ELISABETH SVANTESS-
SON (M):

Herr talman! Jag tackar för den här debatten. Vad är syftet med sysselsättningsfasen? Vad är syftet med att vi inte förtidspensionerar bort personer eller låter dem vara i långa sjukskrivningar? Det är att vi ser människor. Det ska möjliggöra för personer att få en meningsfull sysselsättning, få referenser, få erfarenheter och bygga nätverk samtidigt som de fortsätter att söka jobb. Det är syftet.

Det är upp till Arbetsförmedlingen att se till att de platser som personer finns i – vare sig det är i ideella organisationer, i företag eller andra platser – uppfyller just detta syfte. Vi har gjort förbättringar. Vi har tillfört mer resurser i sysselsättningsfasen både för fler förmedlare och för ökad kvalitet i insatserna. Vi har infört möjlighet till exempelvis utbildning, och vi har förstärkt anställningsstöden.

Det finns inget gemensamt alternativ från oppositionen. Socialdemokraterna har ett förslag. De andra vet jag inte riktigt vad de vill. Man måste vara korrekt när det gäller detta. Låt mig påminna om något när det gäller det som Socialdemokraterna – ett av åtta partier här i riksdagen – föreslår om extratjänster. Vi har i dag de särskilda anställningsstöden, som inte har funnits tidigare och som vi har tagit fram. Det handlar om att arbetsgivare kan anställa personer och betala 15 procent av lönekostnaden. Det är upp till varje socialdemokratiskt styrd kommun i dag att

göra detta. Det är upp till alla kommuner. Jag önskar att många fler offentliga arbetsgivare skulle ta denna möjlighet. En del gör det, men många fler kan göra det.

Jag viftar absolut inte bort matchningsutmaningen. Vad jag hävdade i den förra debatten handlar om att jag ändå inte lagar utifrån en opinionsundersökning. Det är en otroligt viktig och central fråga som Patrik Björck lyfter fram när det handlar om matchning. Matchning är en komplexitet, och jag tycker att ni delvis talar med kluven tunga. Det är självfallet inte så att de personer som i dag är i sysselsättningsfasen direkt kan lösa matchningsproblematiken, men det är just detta jag ofta får höra här i kammaren. Jag vill lyfta fram detta som en tydlig utmaning. Människor som har varit borta från arbetsmarknaden i genomsnitt i sju år har svårt att ta sig tillbaka. Det är en stor utmaning att de ska få det stöd de behöver för att komma in och att fler arbetsgivare ska öppna dörren.

Den allmänna matchningsproblematiken handlar om just det som jag lyfte fram; utbildning är centralt. Vi möjliggör nu för människor att omskola sig senare i livet. Vi satsar stort på yrkesutbildningar. Vi satsar mycket på lärlingsutbildningar. Jag vet att man i Töreboda kommun – denna metropol – har många lärlingsutbildningar för vuxna. Jag tycker att det är alldeles lysande. Det är så vi måste lösa matchningsutmaningen. Det gör man tillsammans. Man gör det från den nationella politiken med tydliga strukturer för utbildning, men också på den lokala nivån.

Kommunerna har en enormt viktig uppgift att verkligen se till att den kommunala vuxenutbildningen är bra och kommer de personer till del som behöver den. Vi vet att det varierar kraftigt runt om i landet.

Matchning handlar om väldigt många olika delar. Det handlar också om Arbetsförmedlingen. Det är en del i detta att se till att Arbetsförmedlingen jobbar ännu mer med att fokusera på arbetsgivarkontakter.

Under mina resor – senast i den här veckan – träffade jag arbetsgivare som på den ort som jag besökte hyllade Arbetsförmedlingens sätt att jobba och att matcha människor. Som arbetsgivare kände han att han hade stor nytta av detta. Vi bör se till att det här fungerar mycket bättre överallt.

Matchningen är en central fråga. Det handlar om utbildningssystem. Vi har satsat enormt mycket på utbildning. I hela vårpropositionen har vi fokus på utbildning. Det handlar om att få arbetsmiljön att fungera bättre. Det handlar också om att näringslivet tar ett stort engagemang för att visa ungdomar var jobben finns nu och i framtiden.

Jag möter många företagsledare som vill ta det ökade ansvaret. Om vi ska få matchningen att fungera är det viktigt att ungdomar söker sig till de utbildningar som det finns behov av.

Anf. 60 EVA-LENA JANSSON (S):

Herr talman! Å ena sidan säger arbetsmarknadsministern att det är en hög omsättning i fas 3. Å andra sidan säger hon att det är människor som har varit arbetslösa väldigt länge. Det är ju svårt att få ihop argumentationen för vad syftet med fas 3 är, mer än att det har blivit som en förvaring.

Jag har mött deltagare, och jag har också mött handledare, till exempel Alf, som sysselsätter människor som tidigare hade plusjobb och gröna jobb, Lotta, som försöker att peppa sina deltagare på ett tvätterier för

att säkerställa att de har en meningsfull tillvaro, trots att en del av dem har extremt låg ersättning.

Det som jag har mött hos dessa människor, oavsett var de befinner sig, på vilken verksamhet de än är och hur lite eller mycket de än får göra, är att de vill ha ett jobb att gå till. De vill ha en lön. Jag uppfattar att väldigt många av dem har arbetsförmåga. De vill göra rätt för sig, men de får inte den möjligheten. En del saknar utbildning och en del har varit arbetslösa länge, men deras vilja till arbete kan inte någon tvivla på. De gör allt för att få ett jobb.

Nu har många av dessa människor blivit hänvisade till fattigdom och en meningslös sysselsättning. Det tycker jag att regeringen måste ta på allvar, och då är det inte så enkelt som att man bara byter namn från fas 3 till sysselsättningsfasen.

Det räcker inte med att Fredrik Reinfeldt får moderater att hoppa och jubla på en partistämma och börjar prata om arbetskraft i stället för arbetslösa. Den här regeringen väljer att prata om hur många som har blivit sysselsatta sedan 2006. Det var det året som den socialdemokratiska regeringen styrde. Börja räkna från 2007 och se hur många som har blivit sysselsatta. Men titta också på de nästan 400 000 som är arbetslösa och de 35 000 som finns i fas 3. Se de människorna och gör någonting!

Anf. 61 PATRIK BJÖRCK (S):

Herr talman! Resultatet av åtta år med den moderatledda regeringen är att antalet lediga platser ökar samtidigt som arbetslösheten ökar. Det är alltså det värsta misslyckande som man kan uppnå i en arbetsmarknadspolitisk utvärdering, att antalet lediga platser ökar samtidigt som arbetslösheten ökar.

Detta pekar Svenskt Näringsliv på i sin utredning. Man pekar på ett antal områden där det är väldigt konkret att regeringen har misslyckats: Arbetsförmedlingen, 400 000 arbetslösa, 100 000 jobb som finns, 17 miljarder som är budgeterade för att lösa problemet, men de pengarna lämnade Arbetsförmedlingen tillbaka mellan 2007 och 2012, därför att regeringens regelverk omöjliggör för arbetsförmedlarna att använda dessa pengar.

Ungdomarna flyr från yrkesutbildning på gymnasiet efter regeringens oansvariga utbildningspolitik. Ungdomar väljer inte dessa utbildningar. Svenskt Näringsliv pekar också på att bristyrkesutbildningar handlar om samma yrken år efter år, och regeringen gör ingenting. Man rättar inte till de uppenbara problemen.

Man ser troligen inte problemen. Trots att arbetslösheten har ökat med över 30 procent sedan regeringen tog över är man nöjd och säger att antalet sysselsatta har ökat. Då är man bara nöjd, trots att Svenskt Näringsliv faktiskt begär konkret hjälp för att få en arbetsförmedling som fungerar, få ungdomar att återigen välja de yrkesutbildningar som regeringen har skrämt bort dem ifrån och uppfylla de konkreta krav som finns när det gäller bristyrken.

Det är frågor som skulle kunna få ett svar, men de har inte fått det här i dag, och det krävs att vi byter regering.

Anf. 62 Arbetsmarknadsminister ELISABETH SVANTESS-
SON (M):

Herr talman! Tack, Eva-Lena Jansson och Patrik Björck, för debatten.

Det är viktigt att fortsätta att jobba med matchning. En angelägen åtgärd som den här regeringen har vidtagit är ju arbetskraftsinvandring. Man kan ju undra en sådan här dag varför Socialdemokraterna är så njugga till den arbetskraftsinvandring som har underlättat för så många företag runt om i Sverige att hitta kompetens.

Mitt mål är att fler ska ha ett jobb att gå till. Jag träffade Kristina i Borås när jag var där och gick runt och talade med olika medarbetare på en arbetsplats. Hon hade varit i sysselsättningsfasen och kommit in på en praktik, och nu hade hon anställning. Att se den glädjen och ta del av hennes berättelse om att ha en egen försörjning, att ha en arbetsplats och att ha ett jobb att gå till, det är målet, att fler ska ha ett jobb att gå till.

Alliansen kommer att fortsätta att möta Sverige och väljarna med ett jobbprogram. Det handlar först och främst om förutsättningar för hur jobben kan bli fler. Det finns ingenting viktigare som vi kan göra än att möta de personer som i dag står långt borta från arbetsmarknaden och att se till att jobben fortsätter att bli fler i Sverige.

Det handlar om drivkrafter att delta i arbetskraften, det handlar om utbildning för att stärka vägen till jobb, det handlar om att utveckla våra möjligheter till handel och export. Men det handlar också om det breda arbete som pågår med att förbättra Arbetsförmedlingen, vässa och utveckla verktyg samt att förbättra de stöd som finns för dem som har svårast att ta sig in på arbetsmarknaden.

Mot detta står Socialdemokraterna med samma gamla politik som man förlorade på 2006, då många gömdes och glömdes i utanförskap.

Överläggningen var härmed avslutad.

12 § Bordläggning

Följande dokument anmäldes och bordlades:
Socialförsäkringsutskottets betänkanden
2013/14:SfU6 Migration och asylpolitik
2013/14:SfU14 Genomförande av direktivet om ansökningsförfarandet för vissa uppehålls- och arbetstillstånd

Trafikutskottets betänkande
2013/14:TU14 Yrkestrafik

Finansutskottets betänkande
2013/14:FiU23 Riksbankens förvaltning 2013

Utrikesutskottets betänkande
2013/14:UU15 Mänskliga rättigheter i svensk utrikespolitik

Följande interpellationer hade framställts:

den 10 april

2013/14:429 Tullstation Kapellskär och smuggling

av *Tommy Waidelich* (S)

till finansminister Anders Borg (M)

2013/14:430 E-tjänster inom äldreomsorgen

av *Monica Green* (S)

till statsrådet Maria Larsson (KD)

2013/14:431 Avsaknaden av förslag till åtgärder mot långtidsarbetslösheten

av *Johan Andersson* (S)

till arbetsmarknadsminister Elisabeth Svantesson (M)

14 § Anmälan om frågor för skriftliga svar

Följande frågor för skriftliga svar hade framställts:

den 10 april

2013/14:566 Tidpunkt för upphävande av datalagringsdirektivet

av *Jens Holm* (V)

till justitieminister Beatrice Ask (M)

2013/14:567 Återbetalning av skadestånd för datalagringsdirektivet

av *Jens Holm* (V)

till justitieminister Beatrice Ask (M)

2013/14:568 Urholkning av läkemedelsförmån

av *Eva Sonidsson* (S)

till socialminister Göran Hägglund (KD)

2013/14:569 Nedläggning av TV4:s lokala nyhetssändningar

av *Hans Hoff* (S)

till kultur- och idrottsminister Lena Adelsohn Liljeroth (M)

2013/14:570 Hållbar förvaltning av hummerbestånden

av *Roland Utbult* (KD)

till landsbygdsminister Eskil Erlandsson (C)

2013/14:571 Arbetsplatsolyckorna i Västmanland

av *Olle Thorell* (S)

till arbetsmarknadsminister Elisabeth Svantesson (M)

Prot. 2013/14:100 15 § Kammaren åtskildes kl. 12.07.
11 april

Förhandlingarna leddes
av förste vice talmannen från sammanträdet början till och med 9 §
anf. 37 (delvis) och
av talmannen därefter till sammanträdet slut.

Vid protokollet

ABIGAIL CHOATE

/Eva-Lena Ekman

1 § Meddelande om ändring i kammarens sammanträdesplan	1
2 § Anmälan om subsidiaritetsprövning	1
3 § Anmälan om fördröjda svar på interpellationer	1
4 § Ärenden för hänvisning till utskott	2
5 § Svar på interpellation 2013/14:399 om frihandelsavtalet	
TTIP och företags möjlighet att stämma stater	2
Anf. 1 Statsrådet EWA BJÖRLING (M)	2
Anf. 2 JONAS SJÖSTEDT (V)	3
Anf. 3 JENS HOLM (V)	4
Anf. 4 Statsrådet EWA BJÖRLING (M)	5
Anf. 5 JONAS SJÖSTEDT (V)	6
Anf. 6 JENS HOLM (V)	8
Anf. 7 Statsrådet EWA BJÖRLING (M)	8
Anf. 8 JONAS SJÖSTEDT (V)	9
Anf. 9 Statsrådet EWA BJÖRLING (M)	10
6 § Svar på interpellation 2013/14:346 om behovet av fler platser för yrkeshögskoleutbildningar	10
Anf. 10 Statsrådet MARIA ARNHOLM (FP)	10
Anf. 11 MATS PERTOFT (MP)	11
Anf. 12 Statsrådet MARIA ARNHOLM (FP)	12
Anf. 13 MATS PERTOFT (MP)	12
Anf. 14 Statsrådet MARIA ARNHOLM (FP)	13
Anf. 15 MATS PERTOFT (MP)	13
Anf. 16 Statsrådet MARIA ARNHOLM (FP)	14
7 § Svar på interpellation 2013/14:357 om jämställdheten i regeringsarbetet	14
Anf. 17 Statsrådet MARIA ARNHOLM (FP)	14
Anf. 18 PATRIK BJÖRCK (S)	15
Anf. 19 ANN-CHRISTIN AHLBERG (S)	16
Anf. 20 Statsrådet MARIA ARNHOLM (FP)	17
Anf. 21 PATRIK BJÖRCK (S)	18
Anf. 22 ANN-CHRISTIN AHLBERG (S)	19
Anf. 23 Statsrådet MARIA ARNHOLM (FP)	19
Anf. 24 PATRIK BJÖRCK (S)	20
Anf. 25 Statsrådet MARIA ARNHOLM (FP)	21
8 § Svar på interpellationerna 2013/14:360 och 368 om regeringens ambitioner för en ökad jämställdhet	22
Anf. 26 Statsrådet MARIA ARNHOLM (FP)	22
Anf. 27 ANN-CHRISTIN AHLBERG (S)	23
Anf. 28 JOHAN ANDERSSON (S)	24
Anf. 29 Statsrådet MARIA ARNHOLM (FP)	25
Anf. 30 ANN-CHRISTIN AHLBERG (S)	26
Anf. 31 JOHAN ANDERSSON (S)	27
Anf. 32 Statsrådet MARIA ARNHOLM (FP)	27
Anf. 33 ANN-CHRISTIN AHLBERG (S)	29

Anf. 34 JOHAN ANDERSSON (S).....	29
Anf. 35 Statsrådet MARIA ARNHOLM (FP)	30
9 § Svar på interpellation 2013/14:379 om barnomsorg på obekväm arbetstid	30
Anf. 36 Statsrådet MARIA ARNHOLM (FP)	30
Anf. 37 KERSTIN NILSSON (S).....	31
Anf. 38 Statsrådet MARIA ARNHOLM (FP)	32
Anf. 39 KERSTIN NILSSON (S).....	32
Anf. 40 Statsrådet MARIA ARNHOLM (FP)	32
Anf. 41 KERSTIN NILSSON (S).....	33
Anf. 42 Statsrådet MARIA ARNHOLM (FP)	33
10 § Svar på interpellation 2013/14:394 om regelverket för visstidsanställningar	34
Anf. 43 Arbetsmarknadsminister ELISABETH SVANTESSON (M).....	34
Anf. 44 EVA-LENA JANSSON (S).....	35
Anf. 45 Arbetsmarknadsminister ELISABETH SVANTESSON (M).....	36
Anf. 46 EVA-LENA JANSSON (S).....	36
Anf. 47 JOHAN ANDERSSON (S).....	37
Anf. 48 Arbetsmarknadsminister ELISABETH SVANTESSON (M).....	38
Anf. 49 EVA-LENA JANSSON (S).....	38
Anf. 50 JOHAN ANDERSSON (S).....	39
Anf. 51 Arbetsmarknadsminister ELISABETH SVANTESSON (M).....	39
11 § Svar på interpellationerna 2013/14:395 och 404 om problem med matchningen på den svenska arbetsmarknaden.....	40
Anf. 52 Arbetsmarknadsminister ELISABETH SVANTESSON (M).....	40
Anf. 53 EVA-LENA JANSSON (S).....	41
Anf. 54 PATRIK BJÖRCK (S).....	42
Anf. 55 GUNNAR ANDRÉN (FP).....	43
Anf. 56 Arbetsmarknadsminister ELISABETH SVANTESSON (M).....	44
Anf. 57 EVA-LENA JANSSON (S).....	45
Anf. 58 PATRIK BJÖRCK (S).....	46
Anf. 59 Arbetsmarknadsminister ELISABETH SVANTESSON (M).....	47
Anf. 60 EVA-LENA JANSSON (S).....	48
Anf. 61 PATRIK BJÖRCK (S).....	49
Anf. 62 Arbetsmarknadsminister ELISABETH SVANTESSON (M).....	50
12 § Bordläggning.....	50
13 § Anmälan om interpellationer	51
14 § Anmälan om frågor för skriftliga svar	51
15 § Kammaren åtskildes kl. 12.07.	52

